
Poznámky a vysvětlivky

NOVÉ UMĚNÍ (1919)

Původní název: Nové umění. České slovo 11, č. 240, 19. 10. 1919, s. 3. — Místo „O podrobnost a krásu...“ píšeme „O podobnost a krásu...“

Několik výtvarníků, seskupených kolem St. K. Neumanna — jde o skupinu tzv. Tvrdošíjných. Do katalogu nazvaného A přece! Výstava několika tvrdošíjných (1918) napsal St. K. Neumann úvodní manifestační stat. K Tvrdošíjným se hlásili Josef Čapek, Václav Špála, Vlastislav Hofman, Rudolf Kremlička a Jan Zrzavý.

NÁMĚT K OBRAZU

České slovo 11, č. 257, 11. 11. 1919, s. 2. Podepsáno Vl. Vančura.

KARIKATURY

České slovo 11, č. 274, 30. 11. 1919, s. 10, Příloha zábavná a poučná. Podepsáno Vl. Vančura.

VÝTVARNA SCÉNA

České slovo 12, č. 34, 10. 2. 1920, s. 3. Podepsáno V. V. — Přetisk v časopise Divadelní zápisník 3, č. 3—4, 15. 7. 1948, s. 125—126.

ZRÁK

Musaion, sborník moderního umění, sv. 1, jaro 1920, s. 69—70.

FILM

České slovo 12, č. 195, 21. 8. 1920, příloha Setba, s. 6. Podepsáno V. V. — Místo „neučte se něčemu lepšímu“ píšeme: „naučte se něčemu lepšímu“.

Josef Čapek napsal knihu o filmu — samostatnou knihu věnovanou filmu Josef Čapek nevydal; Vančura pravděpodobně méní kapitolu Film z knihy Josefa Čapka Nejskromnější umění (Aventinum, Praha 1920). Stať Film vyšla před knižním vydáním v časopise Cesta (r. 1, č. 18, 4. 10. 1918).

Psilandry — Valdemar Psilander, módní hvězda severského němého filmu.

TVARY VĚCÍ

Červen 4, č. 12, 23. 6. 1921, s. 175. Podepsáno V. Vančura.

ZÁPAD A VÝCHOD

Veraikon 7, č. 5—6, květen—červen 1921, s. 56—9. Podepsáno Vl. Vančura.

ŘÁD NOVÉ TVORBY

Původně bez názvu jako předmluva ke sbírce Jaroslava Seiferta Město v slzách. Praha 1921, s. 7. Podepsáno: Devětsil.

NOVÉ UMĚNÍ (1924)

Host 3, č. 5, únor 1924, s. 119—123. Podepsáno V. Vančura. Zkráceně vyšlo též v německém překladu pod názvem Die neue Kunst v časopise Disk 1, č. 2, jaro 1925, s. 15—16. Český text přetiskl jako jednu z příloh své knihy Bedřich Václavek a vývoj marxistické estetiky (Praha 1962, s. 231 až 233) K. Chvatík. — Otisk v Hostu doprovázela tato redakční poznámka: „V. Vančura přednášel v lednu o novém umění a probral několik základních problémů dnešní poezie. Tyto všeobecné části jeho přednášky otiskujeme v Hostu jako příspěvek k diskusi o principech nové poezie, o nichž jsme sami často uvažovali.“ V textu článku píšeme „v stejných poměrech politických“ místo „poetických“.

POZNÁMKY O RUSKÉM KOLEKTIVNÍM ŽIVOTĚ
Nové Rusko 3, č. 3, leden 1928, s. 80—81. Podepsáno V. Vančura.

Ideae confusae et inadequatae — zmatené a nepřiměřené myšlenky.

POZNÁMKA O ROMÁNU

Plán 1, č. 1, 3. 2. 1929, s. 40—41. V textu píšeme „včetně novin“ místo „včetně noviny“.

POZNÁMKA O ČESKÉM DRAMATĚ

Plán 1, č. 4, květen 1929, s. 238—239. Podepsáno V. Vančura. V pozůstalosti autorův původní rukopis (perem) o dvou stranách a s pokyny pro tiskárnu.

POZNÁMKA O NOVÉM DIVADLE

Nová scéna 1, č. 1, září 1929, s. 19—20. Podepsáno Vl. Vančura.

HOSPODAŘENÍ S VĚCMI UMĚNÍ

Panorama 7, č. 5—6, 2. 9. 1929, s. 129—136. Podtitul: Přednáška studentům na Řadově. Vyšlo (ze stejné sazby jako otisk v Panoramě) též jako separát. V pozůstalosti autorův rukopis o osmi stranách (dva dvojlisty), perem. K textu otisku připojena redakční poznámka: „Přednáška byla proslovena v cyklu Hospodaření se statky kulturními ve sdružení Etické hnutí.“ K odstavci o filologii jakožto nejlepším vzděláni literátů byla připojena poznámka redakce: „Také medicína tu padá značně na váhu.“ — V textu píšeme (ve shodě s autorovou korekturou v separátu) „fabule“ m. „tabule“.

Pomník Petőfiho neměl být zastřen ani na jediný den — po vzniku ČSR jako ústupek protimáďarským nacionalistickým emocím byl zabedněn pomník maďarského básníka Petőfiho v Bratislavě a také socha Marie Terezie. S nesouhlasem o tom píše mj. Jiří Mahen (Zabedněný Petőfi a Marie Terezie, Laciné čtení 1, 1919—1920, č. 24, s. 7).

POZNÁMKA O HUMORU

Vyšlo natřikrát v časopise Odeon, ročník 1, a to: první část č. 1, říjen 1929, s. 3, druhá část (začíná odstavcem „Humor, jemuž bylo přisouzeno...“) v č. 3, prosinec 1929, s. 36 a třetí část (začínající odstavcem „Bylo naznačeno, že pojem humor...“) v č. 6, březen 1930, s. 83—84. — V pozůstalosti neúplný a s textem otisku ne zcela shodný rukopis autorův (perem) a kromě toho ještě rukopisný náčrt začátku.

Z PŘEDNÁŠKY O TAKZVANÉM NOVÉM UMĚNÍ

Odeon 1, č. 9, leden 1931, s. 132—134. V pozůstatosti autorův neúplný rukopis (perem) o sedmi nečeslovaných stranách, které představují zhruba jedenáct prvních odstavců tištěného textu. Osmý odstavec má v rukopise odlišné znění: „Román již není hlasatelem idejí a filosofických směrů, ale elementárním tvarem básnickým, jehož myšlenkovou náplní je život a duch. Toť úkol doby, jaký se nám nepředkládá k věření, ale naléhá, aby byl splněn.“ Předcházející odstavec v rukopisném znění pokračuje po slově „s náhlostí“ takto: „vpravila do formulek, a tak na sklonku klasického románu rozumnává ‚myšlenkovou náplň‘ (tentotéž termín je ovšem citován se stručností) a umění vypravěčské, dožadujíc se rovnováhy mezi oběma složkami. Žel pravda nepatrných profesorů byla odsouzena k zániku, zatímco se vyjádřili tak vybraně, označujíce zpravidla za myšlenkovou náplň, prostou differenciaci a pohybem společnosti vzniká reportáž a osvobozený román se zřídká všechno mimo funkce estetické.“ Za větou „O dílech takto vzniklých...“ následuje v rukopise závorka a v ní tři jména: Němcová, Aleš, Smetana. — Text byl přeštěn jako příloha Chvatíkovy knihy Bedřich Václavek a vývoj marxistické estetiky (Praha 1962, s. 271—275) a v antologii pracovního týmu Ústavu pro českou literaturu ČSAV Avantgarda známá a neznámá, svazek 3, Generační diskuse, Praha 1970, s. 399—406. — V textu vypouštíme iniciály C. J. Caesara (podle skutečného názvu Shakespearovy hry) a píšeme „Karatajevově“ místo „Karatejově“ (obě tyto emendace ve shodě s otiskem v Avantgardě známé a neznámé) a místo „nebo v tomto smyslu“ píšeme (ve shodě se zněním v Chvatíkově knize) „neboť v tomto smyslu.“

Křivda, která byla spáchána jejím zabavením — jde o konfiskaci výboru ze Zpěvů Maldororových (Lautréamont), uspořádaného Karlem Teigem a Philipem Soupaultem a vydaného v roce 1929 v nakladatelství Odeon. Zabavení nařídil krajský soud v Novém Jičíně rozhodnutím z 26. 7. 1929. Proti konfiskaci protestovala většina pokrového tisku od Tvorby a Indexu až po Národní osvobození, České slovo, Literární noviny atd., z osobnosti Ph. Soupault, G. Ribemont-Dessaignes, Julius Fu-

čík. Podrobněji o tom v časopise ReD 3, č. 1, s. 3—5, č. 2, s. 46—48.

Autor Nocí Chiméry — Viktor Dyk; proti nacionalistické poezii a činnosti Viktora Dyka staví Vančura tuto sbírku shodně s dřívějším článkem Vítězslava Nezvala Žaluje (Několik poznámk k poezii Viktora Dyka), která vyšla ve Fučíkově Kmeni 2, č. 1, leden 1928, s. 1—4.

Vítězslav Nezval kdesi řekl — v přednášce o avantgardní literatuře (Přednáška Vítězslava Nezvala) otištěné v časopise Odeon 1, č. 9, duben 1930, s. 101—106. Pod názvem Přednáška o avantgardní literatuře též ve XXIV. svazku Díla Vítězslava Nezvala (Praha 1967, s. 220—231, zmíněná pasáž je v tomto vydání otištěna na s. 221).

O SPOLEČENSKÉ FUNKCI UMĚNÍ

Tvar 4, č. 1, podzim 1931, s. 22—24. Přetisk v časopise Tvář 1, č. 2, 21. 2. 1964, s. 12.

ROMÁN A DOBA

Původně bez názvu, otiskujeme podle autorova původního strojopisu (s Vančurovými úpravami tužkou) o šesti stranách (strana 3 trojmo), bez podpisu. První dvě otázky a odpovědi otištěny v Plameni 8, č. 7, červenec 1966, s. 27, a to pod názvem Část interviewu. V textu doplňujeme spojku „a“ mezi slova „vypřej“ a „jež“.

jako Melantrich dne 6. 3. — toho dne byly uděleny ceny Melantricha. Porota ve složení F. X. Šalda, Ot. Fischer a B. Fučík uzavřela soutěž obeslanou 127 pracemi tak, že 1. cenu udělila Vančurovu Útěku do Budína, druhou Chudobově knize Pod listnatým stromem a třetí Hostovského Případu profesora Körnera.

POZNÁMKA KE SPORU O BÁSNICKÝ JAZYK

Rozhledy po literatuře 1, č. 4, 15. 3. 1932, s. 25—26. Podepsáno Vlad. Vančura. — V pozůstatlosti průklep původního strojopisu o devíti nečíslovaných stranách a bez nadpisu.

při posledním cyklu přednášek — v lednu a v únoru 1932 uspořádal Pražský lingvistický kroužek cyklus pěti přednášek o spisovné češtině a kultuře jazyka. Přednášeli:

Vilém Mathesius (11. ledna), Bohuslav Havránek a Roman Jakobson (25. ledna), Miloš Weingart a Jan Mukařovský (8. února). Přednášky vyšly ještě téhož roku 1932 (v září) knižně, a to pod názvem Spisovná čeština a jazyková kultura (usporečdali B. Havránek a M. Weingart) jako 14. svazek knižnice Výhledy, vydávané Melantrichem.

jeden z nich otisknouti — otištěný posudek vyšel v Naší řeči 3, č. 5, 4. 6. 1919, s. 145—146.

„*Funkce jazyka básnického...*“ — citované pasáže, které Vančura znal a uváděl patrně z rukopisu, jsou z Mukařovského přednášky Jazyk spisovný a jazyk básnický; v uvedeném sborníku Spisovná čeština a jazyková kultura se čtou na s. 126—131, a to s drobnými změnami stylistickými.

O NADÁVKÁCH

Jarní almanach Kmene. Jízdní řád literatury a poezie. Praha 1932, s. 107—110.

od Bena Jonsona — nedlouho před svým článkem O nadávkách měl Vančura upravit Jonsonova Alchymistu pro Národní divadlo, pod stejným názvem však napsal zcela novou a svou hru.

MILENCI A BÁSNÍCI

Původně pod titulem *Vstup* jako úvod ke knize Útěk do Budína, Praha 1932, s. 7—8.

DNEŠEK POTŘEBUJE KNIHU

Původně bez samostatného názvu ve stejnojmenné anketě Almanachu Kmene 1934—1935. Praha 1934, s. 14—15.

K DISKUSI O ŘEČI VE FILMU

Slovo a slovesnost 1, č. 1, 1935, s. 40—42. Podepsáno V. Vančura.

KONTEXT

Mladá kultura 1, č. 1, březen 1935, s. 2. První odstavec pře-tištěn jako úvodní text svazku Vědomí souvislosti, Praha 1958, s. 9.

LITERATURA, VĚDA A ŽIVOT

Text přednášky proslovené 2. 4. 1935 rekonstruujeme ze dvojho torza strojopisů s autorovými úpravami perem i tužkou (z pozůstalosti); strojopis začínající oslovením Kolegové a kolegyně představuje 11 stran (1—7, z toho str. 2 poškozeny, 9—10, 15, 16), přednáška začínající oslovením Dámy a pánové je rovněž zachována na 11 stranách (1—7, 10a, 10b, 19, 20). Při spojování těchto dvou fragmentů jsme usilovali zabránit zbytečnému opakování, ne vždy to však bylo možné.

Úkoly současné literatury — kniha vyšla roku 1932 u Fromka; *přednášku o dialektických rozporech* — v lednu 1935 v cyklu přednášek Mánesa o moderním umění; otištěna v Listech pro umění a kritiku 3, s. 344 an.

POZNÁMKA O FOTOGRAFII

Původně bez názvu v katalogu výstavy fotografií Karla Hájka v lednu 1936 (v Ústřední knihovně hlavního města Prahy), s. 1. Podepsáno V. Vančura.

O SOUČASNÉM DIVADLE

Právo lidu 45, č. 42, 19. 2. 1936, s. 3 a (počínaje větou „Snad bude zajímavější“) v č. 43, 20. 2. 1936, s. 3. V pozůstalosti autorův rukopis (perem) a průklep původního strojopisu s neidentifikovanými úpravami tužkou (opravovány vyslovené chyby textu patrně diktovaného); z tohoto strojopisu o jedenácti stranách (číslovány 1—9, strana 4 má ještě strany „b“ a „c“), který je bez nadpisu, byla otištěna statě ve svazku Vědomí souvislostí, Praha 1958, s. 103—109, a to pod názvem O problémech současného divadla.

Zelená pastviska — hra Marca Connallyho měla být uvedena v Brně v listopadu 1935 v Divadle Na hradbách. Brněnská konsistoř však prosadila zákaz představení, a to navzdory zásahům Dramatického svazu a Ars, klubu pro moderní umění a vědu;

mimo několik roztroušených článků prof. Frinty — Antonín Frinta (nar. 1884) založil a po jeden rok (1920) vydával časopis *Živé slovo*, kromě toho publikoval zmíněné stati ve sborníku *Prace lingwistyczne ofiar. J. Baudouinowi de Courtenay* (Krakov 1921), ve Slovanském sborníku

(1923) a ve Sborníku přednášek I. sjezdu československých profesorů filosofie, historie a filologie (1929).

kniha prof. Trávníčka — Správná česká výslovnost. Brno 1935.

Od věty „Měšťanská a maloburžoazní společnost...“ (v odstavci „Ale to jsou věci dokonale známé...“) až do konce odstavce a celý odstavec následující byl text otištěn v časopise Národní divadlo 1948—1949, č. 15, program ke hře Josefina, 15. 2. 1949, s. 6—7, a to pod mylným názvem Z neotisklého článku o divadle z třicátých let.

DVA MÁJE

Původně bez titulu v jubilejném máchovském čísle časopisu Slovo a slovesnost 2, č. 2, 1936, s. 76—77.

PODMÍNKY ČESKÉ FILMOVÉ PRODUKCE

Východiskem našeho vydání této přednášky z ustavující schůze České filmové společnosti (20. 10. 1936) je původní strojopis s autorovými úpravami perem (z pozůstatosti) o desíti stranách číslovaných 1—9 (dvě strany 7).

Společnost, která se má dnešního dne ustavit — Československá filmová společnost se ustavila dne 20. října 1936. Jejími členy byli Josef Toman, Josef Kopta, Marie Pujmanová, Jan Mukařovský, Otakar Vávra, Lubomír Linhart, Jaroslav Brož, Jan Kučera aj. Vladislav Vančura byl zvolen prvním předsedou a tuto funkci vykonával rok, po něm se stal předsedou Fr. Papoušek. Společnost se domohla zastoupení ve Filmovém poradním sboru; jejím delegátem v něm byl jako předseda V. Vančura.

Filmový poradní sbor — rozhodoval o uvedení filmů do kin, scházel se pravidelně každý týden, stručné zápisu z jeho schůzí publikoval časopis Filmový kurýr.

POMÁHEJTE ŠPANĚLSKU

Svět v obrazech 2, č. 4, 3. 2. 1946, s. 10. Rukopis tohoto projevu v pražské Lucerně 1. 11. 1936 nebyl nyní nalezen. Otisk ve Světě v obrazech byl uveden touto poznámkou: „Na veřejné manifestaci v pražské Lucerně roku 1936 přednesl

spisovatel Vladislav Vančura projev. Připomeňme si dnes slova Čecha, jehož nacisté zavraždili ve vězení. Nechť bijí do našeho svědomí ve dnech, kdy mezinárodní i domácí reakce zvedá opět podlé hlavy.“

SCÉNA HLEDÁ SVÉ OBECENSTVO

Program Lidového divadla, duben 1937. Přetištěno ve sborníku Lidové divadlo, Praha 1947, s. 24. V pozůstalosti původní strojopis s autorovými úpravami perem a s oslovením Dámy a pánové.

POZNÁMKA O HUMORU OSVOBOZENÉHO DIVADLA

Sborník Deset let Osvobozeného divadla. Praha 1937, s. 24 až 26.

AUTOR ZPOVÍDÁ AUTORA

Panorama 17, č. 11 (číslo věnované Vančurovým Obrazům z dějin národa českého), 13. 12. 1939, s. 179—180. K článku připojena fotografie ze schůzky historiků s Vladislavem Vančurou (V. Husa, J. Charvát, J. Pachta).

Kniha o Kosti — dílo Josefa Pekaře (1909—1911);

Dvě knihy českých dějin — souhrnný název dvousvazkové monografie Josefa Šusty z let 1917 (Poslední Přemyslovci a jejich dědictví) a 1919 (Počátky lucemburské).

ČESKÁ KNIHA

Původní titul: Proslov k výstavě české knihy DP. Panorama 18, č. 1, 10. 1. 1940, s. 12. K článku připojeny tři fotografie z výstavy. Oslovení Vážení přítelé. Přetištěno též v novoročence: Klub umělců pro své členy a přátele s přáním všeho dobrého v novém roce 1940, nestr. (Vančura na s. 15—16), a to pod titulem Česká kniha. V pozůstalosti torzo původního strojopisu s autorovými korekturami perem, jakož i sloup-cový obtah textu (z novoročenky Klubu) s názvem Česká kniha a s razítkem tiskárny Kindlový 15. 12. 1939.

FILMOVÉ LIBRETO A NÁMĚT

Rukopis z pozůstalosti o osmi strojopisných stranách s autorovými úpravami tužkou; text na dochovaném průklepu je

nepodepsaný, strany jsou paginovány 1—9 (str. 7 chybí, str. 8 poškozena). Oslovení Dámy a pánové, kolegové a kolegyně.

O UMĚLECKÉM FILMU

Původní strojopis s autorovými úpravami perem; z pozůstalosti; tři paginované strany, podepsáno plným jménem. Kromě toho v pozůstalosti ještě i průklep. Navíc je v pozůstalosti perem (Vančurovou rukou) psaná přednáška *Co chybí českému filmu* o deseti paginovaných stranách různého formátu. Její text se zhruba kryje s textem stati O uměleckém filmu; prvnímu odstavci z této stati předchází však v přednášce následující text:

Domnívám se, že český film dosud neprošel řemeslem, disciplínami, jež vedou k umění. Činitelům zúčastněným na výrobě filmu nebylo dopřáno, aby vytvořili sdělnou stránku filmové mluvy, a již stáli před problémy filmové tvorby. Není pochyby, že tato tvorba má mít znaky básnického díla, které vzniká na pozadí řemeslné ryzosti a výrazového rádu, jenž se vžil. Tyto nutné složky umělecké práce platí pro každou tvorbu a pro tvorbu filmovou dvojnásob. Naše pozornost byla však od počátku zaměřena příliš vysoko, a tak se stalo, že výsledek snad i vážných snah byl polotvar. Zjišťujeme-li tuto skutečnost, nemůžeme přehlédnout nedostatečnost prací, jež by se daly shrnouti v pojmu *filmový plán*. Do tohoto oddílu je třeba řaditi především scenáristům. Českým scenáristům je dlužno přiznatí invenci a odbornou znalost. Nejsou ovšem básníky, ale výsledek jejich prací by byl daleko ještě lepší, kdyby neodviseli od žalostného vkusu podnikatelů. Myslím, že by se nenalezlo jediné libreto, jež přišlo na svět z tvůrčí potřeby. Většinou to jsou odvozeniny z úspěšných knih a anekdot. Celkem vzato osvědčují filmoví spisovatelé pevnost a jasnou fabulaci, jež má zřetel k filmovému výrazu. Posuzujíce jejich práci, musíme míti na mysli, jaký duch vládne mezi podnikateli, kteří si texty většinou volí a zadávají a přizpůsobují. Do filmového plánu vedle kompozice dějového pásma spadá ovšem i rytmizace děje, to jest sled filmového času, střída míst a postavení či akce kamery. Tyto práce lze nazvat dramaturgií, avšak českému filmu chybí dramaturg. Kompozice slovesná, dále pak kompozice hudební a zvuková tvoří třetí oddíl filmového plánu. Pokud jde o slovesnost,

vládne v českém filmu pověra, (jakkoliv pozornost je zaostřena k umění), že je nutno vyhnouti se jazyku básnickému. Ve filmu se jen mluví, a co je horší, mluví se vulgárně. Předností českého filmu bývá hudba, ale tu často opět chybí dramatická funkce. Hudba bývá ilustrační a k filmu jen přičleněna. Lze tedy říci, že filmu chybí jednotící názor. Tím přecházíme k úkolům režisérským a k druhému velkému oddílu (skupině) tvorby, to jest k *realizaci filmu*, která, jak bylo řečeno, odvisí od režiséra. Vedle jednotící myšlenky, která při postupu režisérských prací je zajisté prvá, je úkolem režisérovým zvýraznit výtvarně všechny optické složky filmové. To znamená: Volbu či konstrukci scény, světla, pohyb kamery, užití objektivu, zevnějšek a hru herců, kompozici obrazu a jeho vnitřní rytmus, konečně pak obrazový sled.

Mimo věci už jmenované odpovídá režisér za dramatické užití slova, zvuku a hudby, vposled pak za střih a montáž filmového materiálu.

Sledovati úchylky české realizace filmové od původních předpokladů není dost účelné. Již z uvedeného výčtu prací je patrno, že úkoly ze skupiny filmového plánu se vracejí při realizaci. Určitě lze říci, že od počátku do konce jde o touž věc. Jednotícím momentem je ovšem básnická záměrnost. Mluvíce však o samé podstatě básničtví, nemůžeme vypočítávat, co chybí českému filmu. Tyto věci jsou nesouměřitelný. Má-li vyniknouti báseň, nemůžeme se opríti ani o pravidlo ani o školu ani o výuční list. Tvůrčím umělcům filmovým právě tak jako ostatním básníkům je dovoleno vše, co v řadě filmové disciplíny umocňuje myšlenku. Čertovo kopýtko tkví v tom, že odborníci, to jest ti, kdo zvládli filmové řemeslo, díky konjunktuře se snaží o umělecký výraz a umělci, kteří přistupují k filmu, jsou na hony vzdáleni filmové disciplíně. Z této dvojice činitelů zúčastněných ve filmové výrobě jest si nám vážiti prvých před druhými [.....]

Vrátíme-li se k výčtu úkolů scenáristových a režisérových, nemůžeme přehlédnouti, že valná většina těchto úkolů má znaky umění výtvarného. Na současných proudech literárních a malířských můžeme sledovati jakési zoptyčtění poezie. Vývoj postupuje od ideogramu až k obrazové bánsi. Snad je možno z podobných jevů usuzovat, že jde o snahu po splynutí jednotlivých umění ve vyšší jednotu poezie. Cesta

filmu je podobná, výrazové prostředky filmové a jeho materiály jsou ze všech konců umění, a tato stěží pak má skládati poezii v nové řadě, poezii z dění světel a pohybu, poezii dynamického obrazu. Bylo již řečeno, do jak značné míry se oprá filmová tvorba o řemeslo, techniku a vědecké poznatky; uvědomíme-li si všechny tyto závislosti filmové práce, vzrůstá nám problém filmové produkce do velikosti málem obludné, naštěstí však lze očekávat, že všechno filmové nářadí a všechny světelné štětce jsou mnohonásobně dokonalejší než nářadí, štětce starých uměn. Budou-li ovládány s mistrovstvím, jemuž se podivujeme v obrazárnách, bude umění filmové právě o tuto dokonalost mohutnější. Rozezvučí a obsahne všechnu senzibilitu divákova. Film má pečeť současna, znamená syntézu, souhrn umění a kolektivity, souhrn prací a jeho díla mohou dosáhnouti vyšších poloh emocionelních než díla, jejichž prostředky jsou méně dokonalé.

KNIHY DOBRÝCH AUTORŮ

Stať se dochovala v pozůstatnosti ve dvojí verzi; v obou případech jde o původní strojopis s autorovými úpravami perem; východiskem naší edice je čtyřstránkový strojopis (předcházející verze má ve strojopise pět paginovaných stran), jehož text je pozdější. Týž text zvolili pro svazek *Vědomí souvislostí* (Praha 1958, s. 57—60) A. a J. Santarovi.

LITERATURA JE PROŽITEK

Nedatovaná úvodní poznámka do nezjištěné diskuse se dochovala v pozůstatnosti jako jednostránkový strojopis s autorovými úpravami perem a tužkou, bez podpisu i bez názvu.

SNOB KLASICKÝ — SNOB AVANTGARDNÍ

Nedatované texty z pozůstatosti, básníkův rukopis perem, vždy jeden list. Otištěny též ve svazku *Vědomí souvislostí* (Praha 1958, s. 92—93).

LITERÁRNÍ VYZNÁNÍ

Původně bez nadpisu. Rukopis v pozůstatosti (strojopis s autorovými úpravami) má třicet stran paginovaných 1—33 (chybí s. 12, 13, 25; s. 7 a 26 jsou poškozeny); strana 30 je upravený průklep první (potlačené) verze statí *Knihy dobrých*

autorů. — Pod názvem Literární vyznání vyšlo též ve Slově a slovesnosti 10, č. 1, 18. 6. 1947, s. 4—12, a to s následující redakční poznámkou: „Tuto studii otiskujeme se svolením paní dr. Vančurové z rukopisné pozůstalosti autorovy. Jde o fragmentární a neukončený náčrt přednášky, o níž se nám zatím nepodařilo zjistit, byla-li vůbec proslovena. Přednáška je v rukopisných záznamech bez titulu, pro toto otištění pojmenovali jsme ji podle celkového jejího smyslu. Rukopisy mají charakter pracovního konceptu; otiskujeme zde jen ty odstavce, po případě věty, které byly dopsány, a respektujeme i škrty autorovy. Text byl po stránce pravopisné námi normalizován.“ Přednáška byla otištěna také ve Vědomí souvislostí (Praha 1958, s. 11—27), a to pod názvem O svém literárním vyznání. Před odstavcem „Ale je čas“ následovala v rukopise pasáž o vztahu k Mahenovi, která zní takto:

Jiří Mahen je můj bratranec. Když jsem se ve společnosti mladých malířů a několika adeptů umění slovesného začínal rozhlížet po obrazech a po knihách, stál již Mahen v popředí literární akce. Můžete si asi snadno představit, co tato skutečnost pro mne znamenala. Lovil jsem Mahenovo jméno ve všech časopisech a pásl jsem po všech jeho knížkách. Zdalo se mi, že jeho zásluhou souvisím do jakési malíčké míry se slavnou snahou mladé obce umělecké, a velmi jsem toužil setkat se s Mahenem osobně. Můj otec byl Mahenův pozorný čtenář a často o něm mluvil. Za podobných hovorů zrál ve mně mnohdy úmysl Mahena vyhledat, ale věc nebyla tak snadná. Byl jsem tehdy — a to je snad vlastnost všech mladých lidí — nedůtklivý, skromný a zároveň domýšlivý jako čert. To vše mě ochromovalo, a tak jsem se zastavil vždy na polovině cesty. Chtěl jsem být malířem, ale na té dráze mě potkával neúspěch za neúspěchem. Byl jsem odmítnut při zkoušce do malířské akademie a mazal jsem svá plátna a své uhly s paličatostí a s pocitem protestu, který (jak se obávám) za stupoval modernost. Přitom jsem ovšem zakoušel tisícerou nejistotu o správnosti svého počínání a měl jsem strach, že ani Mahen, můj vysněný protektor, nepřikývne divokému malířství, které mě vleklo bůhví kam.

To byly asi příčiny, pro něž jsem se s Mahenem setkal teprve po mnoha letech.

Věc by nestála za vypravování, kdyby onen zmíněný pocit blízkosti k Mahenovi přece jen nepřinesl jakýsi užitek. Dříve než literární Mahen zkřížil mé cesty, četl jsem knihy buď jako dějové pásmo, nebo jako báseň, která mě uchvacovala hudbou slov. A tak jsem také psal své prvé pokusy literární. Slo v nich buď o fabuli — a tu jsem se přidržoval popisné metody realistické, nebo o snahu výrazovou — a tu jsem se obracel opět k veršům.

Ty ubohé verše neměly pravděpodobně ani hlavy ani paty a místo skladebnosti vládla v nich snaha dobré znít. Ale od té doby, kdy jsem začal sledovat Mahena, přivedl mě zájem o autora k zvláštní pozornosti, která se již odnášela k struktuře díla. A tak jakkoliv jsem Mahéna neznal, přece jen mně setkání s jeho knihami otevřelo uměleckou dílnu slovesnou.

Když jsem se po válce setkal po prvně s Vítězslavem Nezvalem, vypravoval mi mladý básník o svých stycích s Mahenem. A všechno, co Nezval řekl, a všechno, co uváděl o živých rozpravách s brněnským mistrem, podobalo se v jistém smyslu zkušenosti, kterou jsem sám zakusil. Mahen byl krátce naším učitelem. Zde snad leží příčina, pro niž jsme s Nezvalem — hned od prvního setkání — uzavřeli oddané přátelství bez výhrad.

Citovaná pasáž je sice tužkou škrtnuta, není však vyloučeno, že jde o výpustku jen pro některou z přednášek; je totiž pravděpodobné, že Vančura užíval textu několikrát a vždy ještě text přizpůsoboval okolnostem. — Odstavec „Taková asi byla literatura...“ původně pokračoval: „když se má generace, a to je zároveň generace Karla Čapka, Jaroslava Durycha, Josefa Hory a Karla Nového...“

Neukončený rukopis pokračoval ještě i za odstavcem, jímž končí oba posmrtné otisky (ve Slově a slovesnosti a ve Vědomí souvislosti). I když další text je neuzavřený a tak ho netiskneme z ohledu na požadavek ucelenosť, uvádíme ho alespoň zde v poznámkách:

Podobná úvaha mě patrně kdysi vedla k studiu lékařství. Pociťuji trochu rozpaků, mám-li mluviti o sobě a o svých zkušenostech, ale téma dnešní promluvy mě nutí, abych se

věci zcela nevyhýbal. Dovolte mi tedy skončiti vzpomínkou na medicínu.

Obsahem disciplín vědeckých a disciplíny literární je život, nebo přesněji člověk. O básnících se říká, že platí za své dílo životem, o vědách to je často pravda. Viděl jsem mistry i služtičky medicíny umírat v strašných epidemiích. Jindy mi bylo opět dopřáno zahlednout jejich úspěchy a opět jindy jsem byl svědkem otřásající bezmoci. Za podobných příhod se nebylo možno odvolat k žádné stránce z učebnic. Za podobných příhod byli i nejlepší lékaři bezradní, buď pro marnost svých prostředků, nebo pro nepochopení, s nímž se setkávali. V takových chvílích všechno selhalo mimo jediné, mimo jejich ušlechtilost, mimo jejich vůli, mimo jejich pocit lidské solidarity. Mimo optimistický a vznešený pocit, že všechna fakta, všechny skutečnosti, všechny protivy a krátce vše navzájem souvisí. Nic není nenahraditelné, ale žádná hodnota se neobrátí v niveč. Jestliže se umírá, je to jen proto, aby se obnovovala v jiných životech a uskutečňovala vývoj. Vývoj, to je to nejdůležitější, co dovedu opakovati. Možná, že se někdy jeho spirála stáčí proti směru hodinových ručiček, ale to jsou jen zvraty, které budou vyrovnaný. Život je ohra-ničen smrtí jako den čtyřiadvacátou hodinou. Mladost, věci lásky a života se rýsuje [.....]

Do textu Literárního vyznání bylo třeba zasáhnout na několika místech. Příšeme „...jestli se ještě k dekadenci nevrátil“ místo „jestli se ještě k dekadenci již nevrátil“; „bylo by snad nutno“ místo „bylo snad nutno“; „byla závislá na řadě“ místo „byla odvislá na řadě“; samozřejmě vynecháváme oslobování Dámy a páновé.

„*Kdyby tomu tak bylo...*“ — citát ze Šklovského Teorie prózy, Praha 1934.

část jeho dopisu — jde o dopis z 26. 4. 1876 z Jasné Poljany. Vančura cituje podle českého překladu Bořivoje Prusíka z knihy Vzpomínky a listy L. N. Tolstého. Jeho dílo a život. Díl II, Praha, Vilémek, b. d. (redigoval Pavel Birjukov); citovaný dopis s. 272—273.

Oblonskij — Stěpan Arkadjevič Oblonskij, postava z románu Anna Kareninová, Annin bratr, životní labužník.

DRUŽSTEVNÍ PRÁCE A LITERATURA

Původně bez titulu, ale s oslovením Vážená valná schůze Družstevní práce. Dámy a pánové. Východiskem našeho vydání je původní strojopis z pozůstalosti s autorovými úpravami tužkou (7 paginovaných stran, z toho 4. a 5. poškozeny).

O LEKTORSKÉ PRAXI

Původně bez nadpisu, kterým text opatřili vydavatelé přednášky ve svazku *Vědomí souvislostí* (Praha 1958, s. 63—67). Východiskem naší edice je ovšem strojopis z pozůstalosti (3 číslované strany) s autorovými rukopisnými úpravami perem.

TRADICE A DNEŠEK

Původně bez názvu. Původní strojopis z pozůstalosti s autorovými úpravami perem má 5 číslovaných stran. Otisk ve *Vědomí souvislostí* (Praha 1958, s. 49—52) má název *Vyznání.*

studit F. X. Šaldy — Neruda poněkud nekonvenční. Listy pro umění a kritiku 2, č. 10, 20. 6. 1934, s. 225—234, definitivní verze v Šaldově zápisníku 6, č. 10—11, červenec 1934, s. 320—345.

obdiv k Boženě Němcové ústy Vítězslava Nezvala — na večeru surrealistů 11. 5. 1934; Nezvalův vztah k Němcové viz též Nezvalovu knihu *Řetěz štěstí*, s. 171—173; vyznání obdivu k Boženě Němcové bylo součástí také původní, velmi rozsáhlé verze letáku *Surrealismus v ČSR.*

OSOBNOST, TVŮRČÍ SCHOPNOSTI A VŮLE

Původně bez názvu. Otiskujeme podle původního strojopisu z pozůstalosti s autorovými úpravami perem (18 paginovaných stran). Ve *Vědomí souvislostí* (Praha 1958, s. 33—46) je přednáška nazvana O věcech spisovatelského řemesla. V textu píšeme „stůj co stůj chce být potýráno“ místo „stůj chce být potýráno“. Slova „v jejich průběhu“ byla do věty „Všeobecně o nich platí“ (odstavec „Krátce: Cesty...“) připsána cizí rukou, proto je v otisku vynecháváme.

Od věty „Domnívám se, že se za podobného procesu neděje pranic...“ (v odstavci „Naznačený postup vzniku povídky...“) se přednáška Osobnost, tvůrčí schopnosti a vůle zhruba kryje s přednáškou *O románových postavách*, která se

rovněž dochovala v pozůstatnosti na devíti nečíslovaných stranách původního strojopisu s autorovými opravami perem. Aby si čtenář mohl udělat představu i o této přednášce, otiskujeme její první část aspoň zde v poznámkách. Přednáška začínala oslovením Dámy a pánové! a její část odlišná od znění první části přednášky o osobnosti zní:

Mám přečísti několik poznámek o románových postavách. Rozumí se, že je mi to obtížné, zvláště, když mluvím z místa, odkud jste uvykli slýchati profesora Mukařovského. Prosím vás tedy, nepovažujte toto mé vystoupení za upachťennou snahu o nějaký vědecký pokus. Je to jen uvedení do veselé hry.

Kdybych měl shrnouti všechno, co chci říci, v jedinou větu, rozhodl bych se asi pro rčení, že románová postava je motiv v pohybu. Tím chci totiž naznačit, že je to jakási jednotka, představující určitý životní obsah a současně určitý skladební princip. Tato jednotka prochází časem i prostředím románu. Jedná, setkává se s jinými postavami, narází na překážky a mezi ní a mezi ostatními románovými tvary vytváří se bezpočet vztahů podle rozumu a citu a schopnosti autora, který je buď zručný, nebo nešika, který je buď básník, nebo břídil, nebo všechno, co jsem uvedl dohromady.

Jsem si vědom, že v učené společnosti se člověk musí aspoň snažit o přesnost, a spěchám dodat ke své větičce, že románová postava je úmysl spisovatelův oděný v tělo a skutky lidské. Je utkána ze slov. Ve svém nitru tají životní obsahy. Ty pak mají svůj původ jednak ve zmatené duši autorské, jednak ve skutečnostech vnějších.

Pokud jde o děj, bývá románová postava jeho nástrojem, ale stejně dobře by se dalo říci, že je jeho strújce. Děj totiž není nic nezávislého a svébytného. Je to nejčastěji jakési rozvedené přirovnání nebo prostý pohyb postav nebo sledování zápolu sil nebo sledování nějaké úspěšné či zhoubné tendenze. O tom by se dalo říci ještě mnoho, ale naneštěstí není naši věci mluvit o ději, ale o románových postavách.

Uvedli jsme již, že románové postavy představují určitý životní obsah a současně určitý skladebný záměr. Autor měří čas jejich skutky, buduje prostor jejich cestami, ale ještě ochotněji se má k tomu, aby ranami, které dopouští na své

románové osoby, zasahoval čtenáře. Zdá se, že v tomto ohledu jsou spisovatelé vypočítaví a že dbají spíše knižní pravděpodobnosti než objektivní pravdy. (Realistický román je pouze název pro určitý literární druh, který není o nic pravdivější než druh jiný). Ostatně románová pravda a pravda románových postav nespočívá ve věrnosti popisu a v přesném poznání, ale v tom, jsou-li všechny složky svedeny do ohniska, jež leží kdesi v hloubi bytosti. Některým spisovatelům se dostává podobného úspěchu jaksi ctí a darem a jiní se musí za ním pachtit. Musí vdymchnouti svým postavám takové konání, aby na dějových průsečících ovlivňovaly postavy jiné, aby se s nimi srážely, aby se otřásaly těmito nárazy, aby jímaly čtenáře svým cítěním, svým rozumem, svým bláznovstvím, zdarem či neštěstím, mírností či vášní, krátce všemi svými vlastnostmi, činy i cítěním.

Je staré dobré pravidlo, které učí autory, aby každou svou postavu nadali něčím svrchovaně odlišným tak, aby vystupovala z řady obecnosti a přitom aby měla všechny znaky svého druhu. Dále má románová postava — vzdor tomu, že je tak aktualizovaná — připomínat povšechný úmysl života a napodobovat každý jeho bezděčný posunek. To jsou věci těžké. Autor totiž o tom nesmí své čtenáře ujišťovat, nesmí o tom mluvit způsobem oznamovacím, ale má si vésti tak, aby podobný dojem vznikal neprímo za ustavičného rozvíjení děje a působením složek epických. Celkem lze tedy říci, že románová postava má být charakterizována akcí a že již ve stavu zrodu představuje plán určité povahy a pohybu románového. To všechno jsou — jak lze snadno poznati — prvky současně významové i tvárné. Uplatňují se pak jednak v ohledu širším — to jest v celkové stavbě románu, jednak při organizaci slovesného výrazu — to jest v struktuře věty.

Řekněme, že jsme zhruba, nepřesně a zdaleka tyto věci již naznačili, a přejděme k životním obsahům. Obávám se, že životní obsah je pojem neohraničený. Nicméně musíme aspoň nahlédnouti do díže, kde kyne těsto, z něhož jsou románové postavy urobeny. Životní obsah — nežádáte-li přesné definice — je tedy souhrn stavů, pocitů, paměti, vědomí, podvědomí, vztahů, akcí atd. K tomu ovšem je nutno přičísti vnější svět či aspoň vnější pohnutky, které ty řečené stavы životní vyvolávají, ruší nebo pozměňují. — Na tomto

místě, abych se uchránil výtek, jimiž byste mě určitě zasypali, musím dodat, že ve shodě s přírodními vědami a snad i s filosofií nepovažuji pražádný stav za neproměnný. Užil jsem slova *pozměňovati* nikoliv proto, aby kontrastovalo se slovem *klid*, ale proto, abych naznačil, že věčně plynoucí a stále sám sebe stravující stav životní nabývá nějakým zásahem jiného smyslu. — To tedy jen tak mimochodem a na vysvětlenou. — Před okamžikem jsme řekli, že životní obsah je souhrn stavů a pohnutek. Přicházejí-li pohnutky z vnějšku — a to se stává nejčastěji, rozpadá se náš souhrn na svět vnitřní a na svět vnější. Je to komicky schematické, ale přidržme se podobného rozdělení, aspoň pokud budeme sledovati vznik románové postavy, a uvěřme, že onen svět vnitřní představuje nitro autora koncipujícího román. Předpokládejme dále, že jeho činnost je v samém začátku. Pravděpodobně bychom předbíhali, kdybychom chtěli již teď zdůraznit jeho práci spekulativní. Snad si povedeme správněji, budeme-li věřit, že kdesi v hloubi autorova nitra zní nějaká kvalita. Tato kvalita není ovšem izolovaná, ale souvisí s nespočetným množstvím kvalit jiných. Znění, které máme na mysli, je buď v souzvuku s kvalitami ostatními, nebo je disonantní, je buď trvalé, nebo přerušované, a tak lze předpokládati, že buď svým zvláštním tónem, nebo trváním, nebo intenzitou nabývá vrchu nad zněním kvalit ostatních. Z jakési řady důvodů, která je myslím nekonečná, zmíněné znění vzrůstá a porušuje — lze-li to říci — koordinaci celého sloupce kvalit. Vzniká napětí. Hlas — dovolte, abych ten akustický přímér rozvedl — je ubohému autoru na obtíž a konvence a zdravý lidský rozum mu radí, aby věc potlačil a zabýval se raději tím, co je účelné a co má praktický smysl.

Od doby, kdy přišla na svět psychoanalýza, jsou tyto věci velmi omílané. Mám dojem, že je opakuji bez užitku. Zkrátka tedy celý proces a řeknu jen, co je nutné k dokreslení obrazu.

Kvalita stále zatlačovaná do podvědomí, působení síly a odpor, krátce: *řečené napětí způsobí, že v určitém okamžiku nastane krize*. Ta chvíle představuje konec zrání. Je to přechod ze stavu do stavu, je to jakýsi dlouho připravovaný výbuch a přemíštění kvality z jedné polohy do druhé.[.....]

JAK ČÍST

Původní strojopis (z pozůstalosti) s autorovými úpravami perem i tužkou (15 číslovaných stran). Ve Vědomí souvislostí (Praha 1958) na s. 73—91.

„Ještě horší jsou...“ — viz Šalda, Spisy, sv. 9, s. 114;
jeden z jeho pozorovatelů — Julius Fučík ve své knize Božena Němcová bojující (Praha 1940).

VÝSTAVA FRANCOUZSKÝCH VÁLEČNÝCH NÁVĚSTÍ

Večerní České slovo 11, č. 24, 30. 1. 1919, s. 4, podepsáno:
Vl. Van.

Willette — Adolphe Willette (1857—1926), francouzský malíř a grafik, založil časopis Pierrot; znám především pastely a litografiemi, často s náměty z commedia dell'arte.

Kabos — Maurice Kabos — vystavoval plakát k expozici v galérii Georges Petit 1916.

Abel Faivre — (nar. 1867), francouzský malíř a grafik, žák Poncetův, spolupracovník Renoirův.

Poulbot — Francisques Poulbot (1879—1946), francouzský grafik a ilustrátor, proslulý karikaturista.

Naudin — Bernard Naudin (1876—1946), francouzský grafik, žák Bonnatův, vynikající knižní ilustrátor.

Božinov — v katalogu výstavy je za titulním listem poznámka: Vystavená návštětí přivezl z Francie pan Božinov-Plesinger a daruje je Spolku českých žurnalistů, v jichž (!) prospěch se prodávají.

Miroslav Plesinger-Božinov (nar. 1888), účastník odboje za první světové války, čs. diplomat.

III. (VI.) VÝSTAVA VOLNÉHO SDRUŽENÍ NEODVISLÝCH ČESKÝCH VÝTVARNÍKŮ

České slovo 11, č. 246, 26. 10. 1919, s. 10 (příloha zábavná a poučná).

P. F. Malý — Pavel František Malý (1882—1952), žák vídeňského krajináře Antonína Hlaváčka, malíř, grafik, žurnalistka.

J. M. Gottlieb — Josef Matěj Gottlieb (1882—1967), malíř, šéf scénické výpravy Národního divadla v Praze.

Jaroslav Procházka — (1886—1949), malíř měst, krajinář a grafik. Často maloval zvláště Vyšehrad a Podskalí.

Galimberti-Lanová Marie — (*1880) vdova po italském malíři Alexandru Galimbertimu, expresionistická malířka krajin a květin. Užívala většinou jména Galimberti-Provázková. Pocházela z prastaré selské rodiny Provázků z Pošny a po otci měla právo na predikát „z Lanova“.

Váchal — Josef Váchal (1884—1969), malíř, grafik, bibliofil a spisovatel, své knihy si sám tiskl, vázal a zdobil dřevoryty.

Otakar Čermák — vystavoval akvarely Moře a Dešťivý den.

NÁŠ ODBOJ

České slovo 11, č. 250, 1. 11. 1919, s. 10 (příloha zábavná a poučná), podepsáno: V. V.

Č. Vořech — Čeněk Vořech, nar. 1887, architekt a grafik, žák prof Kotěry.

Vlček — Jindra Vlček, (1885—1968), ruský legionář, malíř ruské anabaze.

Kupka (Dalný) — František Kupka (1871—1957), proslulý malíř satir a abstraktních obrazů, bojoval v první světové válce jako francouzský legionář.

Bartoš — Břetislav Bartoš (1893—1926), malíř Slezska, italský legionář.

UMĚLECKÁ DÍLNA LINDAUEROVA

České slovo 11, č. 260, 14. 11. 1919, s. 5, podepsáno: V. V.

Lindauer — Karel Lindauer (1875—1943), umělecký výtvarník kožených předmětů a autor uměleckých vazeb.

Hofman — Vlastislav Hofman, (1884—1964), jevištní výtvarník, grafik, architekt.

Janák — Pavel Janák (1882—1956), architekt, spoluakladatel Skupiny výtvarných umělců.

Bradáč — Ludvík Bradáč, 1885—1947, umělecký knihař a nakladatel, vydavatel časopisu Bibliofil.

PANUŠKOVA SOUBORNÁ VÝSTAVA

České slovo 11, č. 262, 16. 11. 1919, s. 10 (příloha zábavná a poučná), podepsáno: Vl. Vančura.

Panuška — Jaroslav Panuška (1872—1958), krajinář a malíř strašidelných pohádkových výjevů.

Václav Tille — (1867—1937), profesor srovnávacích dějin literatury na Karlově universitě, národopisec, divadelní kritik, filmový teoretik.

VÝSTAVA VAZEB A EDICE LUDVÍKA BRADÁČE

České slovo 11, č. 280, 7. 12. 1919, s. 14 (příloha zábavná a poučná), podpis až na konci rubriky.

Z. Braunerová — Zdenka Braunerová (1858—1934), významná česká malířka a grafička, dcera politika dr. Františka Braunera, ilustrátorka.

Marek — Josef Richard Marek (1883—1951), knižní grafik a výtvarný teoretik.

V. H. Brunner — Vratislav H. Brunner (1886—1928), knižní grafik a karikaturista.

Kysela — František Kysela (1881—1941), knižní grafik a jevištní výtvarník, autor plakátů a gobelínů.

Benda — Jaroslav Benda (1882), grafik, autor poštovních známk, bankovek, mozaik, profesor uměleckoprůmyslové školy v Praze.

VÝSTAVA PANÍ MILADY ŠINDLEROVÉ

Tamtéž, podpis až na konci rubriky.

Milada Šindlerová — (1875—1941), malířka a grafička, postimpresionistka, v letech 1914—1919 žila v Madridu.

VÝSTAVA GUSTAVA MACOUNA

Tamtéž, podepsáno: V. Vančura.

Gustav Macoun — (1892—1934), žák Kalvodův a Slavíčkův, impresionista, malíř podzimních krajin.

VÁNOČNÍ VÝSTAVY

České slovo 11, č. 285, 14. 12. 1919, s. 10 (příloha zábavná a poučná), podepsáno: Vl. Vančura.

Jindřich Jakesch — (1867—1909), grafik, rodák z Prahy, působil v Mnichově.

Alfons Mucha — (1860—1939), jeden z tvůrců secesního stylu, dobyl si proslulosti v Paříži jako kreslíř a autor

plakátů. Po návratu do vlasti namaloval velký cyklus Slovanská epopej.

A. Jakesch — Alexander Jakesch (1862—1934), pražský německý malíř podobizen a žánrových obrazů, bratr J. Jakesche.

A. Kalvoda — Alois Kalvoda (1875—1934), malíř a grafik, impresionista, krajinář.

Mokrý — František Viktor Mokrý (nar. 1892), malíř, grafik a spisovatel, žák Preislerův, autor malířských monografií (hl. o Jaroslavu Čermákově).

Franta Uprka — (1868—1929), bratr malíře Joži Uprky, sochař, zobrazoval především slovácké typy.

Josef Kalvoda — (1874—1925), sochař, žák Myslbekův, autor dívčích postav, tvůrce pod vlivem severského sochařství.

PRAŽSKÁ ARTĚL

České slovo 11, č. 291, 21. 12. 1919, s. 10 (Příloha zábavná a poučná), podepsáno: Vl. Vančura.

UMĚLECKÁ ŠKOLA

České slovo 11, č. 295, 28. 12. 1919, s. 10 (příloha zábavná a poučná), podepsáno: Vl. Vančura.

Otakar Novotný — (1880—1959), architekt, žák Kotěrův, představitel našeho konstruktivismu.

TVRDOŠÍJNÍ

České slovo 12, 11. 1. 1920, s. 10, podepsáno: Vlad. Vančura.

VÝSTAVA OBRAZŮ J. SVOBODY

České slovo 12, č. 16, 12. 1. 1920, s. 10, podepsáno: V. V.

Jaroslav Svoboda — (nar. 1879), rodák z Ruska, po absolvování pražské akademie cestoval po severní Africe, francouzský legionář, krajinář.

VÝSTAVA KNIHY A ČESKOSLOVENSKÉHO KNIHTISKU

České slovo 12, č. 22, 25. 1. 1920, s. 10, podepsáno: V. V.

K. Dyrink — Karel Dyrink (nar. 1876), grafik a umělecký typograf, v letech 1919—1934 ředitel Státní tiskárny v Praze.

ANTONÍN SLAVÍČEK

České slovo 12, č. 32, 7. 2. 1920, s. 2—3, bez podpisu.

J. Mařák — Julius Edvard Mařák (1832—1899), od r. 1887 profesor pražské Akademie
asi od roku 1900 — Antonín Slavíček se zúčastnil výstav od r. 1898.

POSMRTNÁ VÝSTAVA BOHUMILA KUBIŠTY

České slovo 12, č. 40, 17. 2. 1920, s. 2—3, podepsáno: Vl. Vančura.

UMĚLECKÉ ZPRÁVY I

České slovo 12, č. 47, 25. 2. 1920, s. 2—3, podepsáno: V. V. Švarc — Ladislav Švarc vydal dříve Výtvarné projevy dítěte v Praze 1918.

Krejčík — Karel Krejčík (1857—1901), karikaturista, přispíval hlavně do Humoristických listů, Palečka, Šotka.
Kupka — František Kupka, viz pozn. ke s.

Pelc — Antonín Pelc (nar. 1895), v roce 1920 přispíval kresbami do Šibeniček.

A. Moravec — Alois Moravec (nar. 1899), grafik, ilustrátor, zpodobuje především dětství a jihočeský domov.

UMĚLECKÉ ZPRÁVY II

České slovo 12, č. 61, 12. 3. 1920, s. 1—2, podepsáno: V. V. Jaroslav Štochl — (nar. 1888), žák Hynaisův, krajinář, středoškolský profesor ve Frenštátě pod. Radh.

František Kupka — Vančura uvádí jako jeho rodiště Dobrušku. Slovník výtvarných umělců má však Opočno. Kupka bojoval od r. 1914 na francouzské frontě na Sommě.

POLABSKÉ NÁLADY A MLHAVÉ SCENÉRIE

České slovo 12, č. 72, 25. 3. 1920, s. 3, podpis až u dalšího článku.

V. Radimský — Václav Radimský (1867—1946), jeden z předních českých impresionistů.

V. NEBESKÝ O UMĚNÍ POIMPRESIONISTICKÉM

Tamtéž, podepsáno: V. V.

Václav Nebeský — (nar. 1889—1949), výtvarný kritik a teoretik, autor knihy Umění po impresionismu (1923).

MODERNÍ UMĚNÍ

České slovo 12, č. 80, 3. 4. 1920, s. 2, podepsáno: A. (!) Vančura.

J. Kubíček — Josef Kubíček (nar. 1890), sochař a řezbář v Brně, žák Myslbekův.

E. Hnilička — Eduard Hnilička, (1887—1967), architekt a grafik.

V. Patzák — Václav Patzák na výstavě Veraikonu za- stoupěn dvěma olejomalbami — Studie a Topoly.

A. Porket — Antonín Porket (1883—1928), malíř a grafik, vystavoval hlavně práce s náměty z Berouna a z Dalmácie.

F. Pořícký — František Pořícký (1880—1950), malíř a grafik, středoškolský profesor, organizátor výstav školního kreslení. Působil v Plzni.

K. Roškot — Kamil Roškot (1886—1945), významný český architekt, žák Kotěrův.

HOLLAR, ČLENSKÁ VÝSTAVA

České slovo 12, č. 91, 17. 4. 1920, s. 2 (fejeton), podepsáno: Vl. Vančura.

A. J. Alex — Adolf J. Alex, vl. jm. Adolf Jelínek, (1890 až 1957), žák Švabinského, především grafik leptů s figurálními kompozicemi.

J. Benda — viz pozn. ke s. 591.

J. Hlavín — Jindřich Hlavín (1877—1958), malíř a umělecký konzervátor, autor četných plakátů.

A. Hrska — Alexandr Vladimír Hrska (nar. 1890—1954), malíř, jevištní výtvarník, knižní grafik, karikaturista Národních listů.

R. Landa — v referátu omylem vytištěno K. Landa; Richard Lauda (1873—1929), malíř a grafik působící v Táboře, žák prof. Pirnera na pražské akademii.

Vik — Karel Vik (1883—1964), malíř a grafik v Turnově, autor grafických cyklů o Tatrách a Českém ráji.

V. Sedláček — Vojtěch Sedláček (nar. 1892), malíř a kreslíř figurálních scén z vesnického života, především z Orlických hor.

K. Tondl — Karel Tondl, PhDr. (nar. 1893), malíř, grafik, estetik, žák Preislerův a Švabinského, výtvarný referent Naší doby.

A. CHVÁLA O VÝVOJI KNIHTISKU

Tamtéž, podepsáno: V. V.

A. Chvála — Alois Chvála (nar. 1885), grafik a knihtiskař v Praze, profesor státní grafické školy pro obor knihtiskařský.

VÝSTAVA SPOLKU ČESKOSLOVENSKÝCH AKADEMIKŮ VÝTVARNÝCH

České slovo 12, č. 100, 28. 4. 1920, s. 3—4, podepsáno: v. v.

J. Slavíček — Jan Slavíček (1900—1970), syn Antonína Slavíčka, studoval na pražské akademii v letech 1916 až 1925.

B. Vágner — Bohumil Vágner (1897—1921), předčasně zemřelý krajinář, absolvent uměleckoprůmyslové školy v Praze.

Vojáček — František Vojáček (1893—1942), malíř, keramik a ilustrátor, navrhoval scény a kostýmy pro loutkové divadlo. Absolvoval pražskou akademii 1921, zahynul v koncentračním táboře.

Emanuel Frinta — (nar. 1896), malíř a ilustrátor, redaktor revue Přehled, absolvoval pražskou akademii 1923.

JOSEF MÁNES

České slovo 12, č. 111, 12. 5. 1920, s. 1, podepsáno: V. V. S kresbou Maxe Švabinského.

[.....] — vinou tiskárny jedno slovo v článku je nečitelné.

NOVÁ STAVBA

České slovo 12, č. 116, 18. 5. 1920, s. 1, podepsáno: Vl. Vančura.

Za článkem otiskáno prohlášení Spolku posluchačů architektury, které vyznívá ve stejném smyslu.

NOVÝ UMĚLECKÝ ZÁVOD

České slovo 12, č. 127, 1. 6. 1920, s. 3, podepsáno: V. V.

O. Koníček — Oldřich Koníček (1886—1932), malíř, vyšel z impresionismu, ale prošel pak silným vlivem Cézannovým a Derainovým. Maloval italská bojiště z první světové války.

A. Černík — Artuš Černík (1900—1953), člen Devětsilu, redaktor Rovnosti a ČTK, filmový publicista, básník a prozaik, překladatel z francouzštiny.

LITERÁRNÍ VEČER

České slovo 12, č. 136, 12. 6. 1920, s. 1—2 (fejeton), podepsáno: V. V.

Pulpán — Karel Pulpán (1885—1914), český novinář a národně socialistický politik, původně dělník, redaktor Českého slova, Mladých proudů a revue Nový člověk. V roce 1911 byl uvězněn za hlásání antimilitarismu. Vydával básnické sbírky a povídkové knihy, inspirované dělnickým životem.

KAREL ČAPEK: LOUPEŽNÍK

Orfeus 1, č. 1, s. 25—26, červenec 1920, podepsáno: Vl. V.

Jde o recenzi knižního vydání hry. Premiéra Loupežníka byla v Národním divadle v Praze 2. 3. 1920 v režii Vojty Nováka s Rudolfem Deylem v titulní roli.

K MÁNESOVÝM VÝSTAVÁM

České slovo 12, č. 155, 6. 7. 1920, s. 2—3, podepsáno: V. V.

Žákavec — František Žákavec (1878—1937), profesor dějin umění na Komenského universitě v Bratislavě, autor monografií o Alšovi, Preislerovi, Švabinském, Mánesovi.

VÝSTAVA OBRAZŮ Z BOJIŠT

České slovo 12, č. 165, 17. 7. 1920, podepsáno až za následujícím článekem.

Ladislav Šíma — (nar. 1885) malíř krajínář a figuralista, žák prof. Thieleho, maloval obrazy z italských bojišť.

Zeyer — Jan Angelo Zeyer (1878—1945), malíř, žák Brožíkův, synovec spisovatele Julia Zeyera, italský legioniář, autor obrazů z italských bojišť. Libuje si v akvarelu.

Harna — Bohuslav Harna (nar. 1894), malíř, za války legionář, akvarelista — krajinář.

PÁNOVÉ EDUARD DEMARTINI A ADOLF KÖRBER...

Tamtéž, podepsáno: V. V.

Eduard Demartini — (nar. 1892), žák prof. Hynaise na pražské akademii, malíř-portrétista a autor aktů, podléhal konvenci.

Adolf Körber — (nar. 1887), žák prof. Ženíška na pražské akademii, s prof. A. Liebschnerem se podílel na výzdobě kostelů; portrétista, krajinář.

STAROŽITNOSTI

České slovo 12, č. 171, 24. 7. 1920, s. 5—6, podepsáno: V. V.

Dr. Harlas — František Xaver Harlas, český výtvarný kritik a dějepisec umění, ředitel Muzea hl. m. Prahy, výtvarný referent Národní politiky.

Láďa Novák — (1865—1944), malíř, kreslíř a dekoratér, přispíval do Palečka, Šotka, Švandy dudáka, malíř lábi-vých historických pláten.

Hašler — Karel Hašler (1879—1941), herec, zpěvák, skladatel populárních písni sentimentálních a vlasteneckých. *Janák staví na Václavském* — v letech 1919—1920 projektoval Pavel Janák přestavbu domu čp. 782 (hotel Tatran).

IVAN SUK, LESY A Ulice

České slovo 12, č. 177, 31. 7. 1920, příloha Setba, s. 6; podepsáno: V. V.

VÝSTAVA SVU MÁNES

Čs. republika (Pražské noviny) 241, č. 307, 7. 11. 1920, s. 7, podepsáno: V. V.

Umělecký měsíčník — časopis vydávaný v letech 1911—1914, orgán Skupiny výtvarných umělců, redaktory byli Josef Čapek, Emil Filla, Pavel Janák, František Kysela, František Langer, V. V. Štech a Václav Štěpán.

Trampota — Jan Trampota (1889—1942), významný český krajinář, malíř Orlických hor.

Kafka — Bohumil Kafka (1878—1942), profesor sochařství na pražské akademii; žák Suchardův a Myslbekův.
Kotěra — Jan Kotěra (1871—1923), architekt a grafik, profesor akademie výtvarných umění v Praze, spolu tvůrce moderní, funkcionalistické české architektury.

Gočár — Josef Gočár (1880—1945), spolupracovník Jana Kotěry, rovněž profesor na akademii výtvarných umění v Praze.

VÝSTAVA OBRAZŮ KARLA SVOBODY A JIŘÍHO HEŘMANA

České slovo 12, č. 264, 11. 11. 1920, s. 3—4, podepsáno: V. V.

Karel Svoboda — (1889—1920), předčasně zemřelý malíř, samouk.

Jiří Heřman — (1892—1969), žák Hynaisův, malíř podzimních nálad a motivů z Valašska.

TVRDOŠÍJNÍ A HOSTÉ

České slovo 13, č. 27, 2. 2. 1921, s. 2—3, podepsáno: Vl. Vančura.

Marvánek — Otakar Marvánek (1884—1921), malíř, žák Schwaigrův, člen družiny Tvrdošíjných, výtvarný referent Českého slova, malíř zátiší a krajin.

Bulovcová — omylem vytištěno Bulovčevá: Karla Bulovcová (nar. 1895 v Bledu), slovinská sochařka a malířka, vystavovala tři práce: Maska ženy, Maska dítěte a Skica pro náhrobní relief. Absolventka pražské akademie (zákyně Jana Štursy), od r. 1922 působí v Lublani.

Zdeněk Rykr — (1900—1940), PhDr., malíř a grafik, jevištní výtvarník.

Adler — Egon Adler, malíř z Karlových Varů.

B. Feigl — Bedřich Feigl (nar. 1884), expresionistický malíř, žil řadu let v Paříži, Berlíně a USA.

Justitz — Alfred Justitz (1879—1934), maloval podobizny, krajiny i zátiší pod vlivem Cézanna i kubismu.

Roederová — Emy Roederová (nar. 1890), sochařka, působila v Berlíně a po r. 1933 v Římě a ve Florencii, prošla vlivem kubismu.

Dix — Otto Dix (nar. 1891), absolvent a později profesor drážďanské akademie, proslulý příslušník směru „nová věcnost“.

Heckrott — Wilhelm Heckrott (nar. 1890), rodák z Hannoveru, malíř aktů, krajin a zvířat, příslušník „drážďanské secese“.

Hoffmann — Eugen Hoffmann, účastnil se výstavy se skupinou Drážďanská secese.

Lange — Otto Lange (nar. 1879), malíř a grafik působící v Drážďanech, pracoval jako návrhář užitého umění a autor plakátů.

Mitschke-Collande — Const. v. Mitschke-Collande (nar. 1884), na výstavě zast. šesti dřevoryty Okouzlená cesta.

JULES ROMAINS V NÁRODNÍM DIVADLE

Čs. samostatnost 1, č. 34, 6. 3. 1924, s. 5, podepsáno: Dr. V. Vančura.

Roland — František Roland (nar. 1888), od r. 1919 člen činohry Národního divadla v Praze.

Wiesner — Eugen Wiesner, (1875—1931), komik a charakterní herec, od r. 1903 člen Národního divadla v Praze.

KAISEROVA HRA O MUSSETOVU A SANDOVÉ

Čs. samostatnost 1, č. 39, 11. 3. 1924, s. 5, podepsáno: V. Vančura.

HAMSUNOVA HRA ŽIVOTA NA VINOHRADECH

Čs. samostatnost, 1, č. 40, 12. 3. 1924, s. 5, podepsáno: Dr. V. Vančura.

VESELOHRA SHAWOVA VE ŠVANDOVĚ DIVADLE

Čs. samostatnost 1, č. 43, 15. 3. 1925, s. 5, podepsáno: V. Vančura.

Místo „Karen obětuje lásku“ Terezitinu opravujeme na „opětuje“ (podle syžetu hry).

NEPRAVIDELNÝ SHAW

Národní osvobození 1, č. 50, 22. 3. 1924, s. 5, podepsáno: V. Vančura.

V titulu původně bylo znění Nenapravidelný Shaw, další den přineslo Národní osvobození (23. 3. 1924) na s. 7 tuto opravu: Poznámka redakce: V titulu včerejšího divadelního

referátu o Shawově hře bylo omylem vysázeno „Nenapravitielný“ Shaw místo „Nepravidelný“ Shaw.

STARÁ RUSKÁ KOMEDIE

Národní osvobození 1, č. 51, 23. 3. 1924, s. 6—7, podepsáno:
V. Vančura.

Děržavin — Gavriil Romanovič Děržavin (1743—1816), ruský básník přechodu od klasicismu k sentimentalismu.

Novikov — Nikolaj Ivanovič Novikov (1744—1818), ruský žurnalistika a satirik, pronásledovaný Kateřinou II.

Fonvizin — Denis Ivanovič Fonvizin (1745—1792), ruský klasicista, vynikající dramatik, satirik a překladatel, odpůrce carského despotismu.

K ŠUBERTOVU JUBILEU

Národní osvobození 1, č. 56, 28. 3. 1924, s. 4, podepsáno: W.

ŠUBERTOVA OSLAVA NA VINOHRADECH

Národní osvobození 1, č. 60, 1. 4. 1924, s. 6, podepsáno: W.

Vošahlík — Josef Vošahlík (1880—1967), český činoherní komik, od r. 1918 člen Vinohradského divadla.

DIVADLO LÁSKY

Národní osvobození 1, č. 68, 10. 4. 1924, s. 6, podepsáno: W.

Engelbertová — Eugenie Engelbertová (nar. 1889), od r. 1905 členka Národního divadla v Praze.

DRAMA NEHORÁZNÉ

Národní osvobození 1, č. 70, 11. 4. 1924, s. 6, podepsáno: W.

B. Frída — Bedřich Frída (1855—1918), bratr Jaroslava Vrchlického, středoškolský profesor, překladatel z italštiny a francouzštiny.

MUSAION

Čas 31, č. 85, 13. 4. 1921, s. 4, podepsáno: V. Vančura

Léon Chauliac — francouzský malíř-samouk, s nímž se bratří Čapkovi seznámili za pobytu v Paříži (Musaion II, 1921).
Wright — Frank Lloyd Wright (1869—1959), významný americký architekt, konstruktivista.

Josef Chochol — (nar. 1880), významný pražský architekt, projektoval mosty, domy i urbanistickou regulaci.

KUPEC BENÁTSKÝ

Národní osvobození 1, č. 77, 18. 4. 1924, s. 5, podepsáno:
V. Vančura.

Salerio — jedna z postav Kupce benátského, posel (III. jednání, 2. výjev).

SVĚTSKÉ EVANGELIUM

Národní osvobození 1, č. 85, 27. 4. 1924, s. 4, podepsáno:
V. Vančura.

PES A KOČKA

Národní osvobození 1, č. 92, 4. 5. 1924, s. 6, podepsáno až za druhým článkem.

VĚC PANÍ A. SEDLÁČKOVÉ

Tamtéž, podepsáno: W.

ÚSPĚŠNÁ VESELOHRA

Národní osvobození 1, č. 97, 9. 5. 1924, s. 5, podepsáno: W.
Tesař — Eduard Tesař (1881—1935), člen činohry Národního divadla v Praze.

Jičínský — Karel Jičínský (1885—1962), po působení u kočovných společností a u Vinohradského divadla od r. 1919 angažován u Národního divadla v Praze.

H. Kratinová — Hermína Kratinová (1875—1934), od r. 1913 členka pražského Národního divadla.

DVĚ ČESKÉ HRY

Národní osvobození 1, č. 98, 10. 5. 1924, s. 5, podepsáno: W.

HRA O PLAČTIVÉM MILENCI

Národní osvobození 1, č. 103, 15. 5. 1924, s. 4, podepsáno: W.

PSYCHOPATOLOGIE

Národní osvobození 1, č. 105, 17. 5. 1924, s. 4, podepsáno: W.
Místo „...přízvuky Sagvelovy“ opravujeme na *Savelovovu* (podle Andrejevova textu).

NEDOKONČENÁ VESELOHRA

Tamtéž, podepsáno: W.

DIVADLO APOLLO

Národní osvobození 1, č. 112, 24. 5. 1924, s. 4, podepsáno: W. Xena Longenová — roz. Marková (1891—1928), vynikající česká herečka, zemřela sebevraždou po marných pokusech zakotvit u velkého divadla.

E. A. Longen — (vl. jm. Emil Artur Pittermann, 1885 až 1936), český herec, režisér, filmář, dramatik, autor scénářů pro filmy Vlasty Buriana, romanopisec. Manžel Xeny Longenové.

NOVĚ NASTUDOVANÁ JIRÁSKOVA HRA

Národní osvobození 1, č. 117, 29. 5. 1924, s. 5, podepsáno: W.

OMLAZENÁ VETEŠ

Národní osvobození 1, č. 118, 30. 5. 1924, s. 5, podepsáno: W. Zelenka — Jan Zelenka (1846—1931), od r. 1907 režisér a herec Vinohradského divadla.
Bečvářová — Marie Bečvářová (1879—1936), čelná herečka Vinohradského divadla (od r. 1922).

PROTI SEKRETÁŘŮM SVÉ STRANY

Tvorba 1, č. 5, 1. 1. 1926, s. 91, podepsáno: V. Vančura.
Přetištěno: Národní osvobození 3, č. 14, 14. 1. 1926, s. 3.
Sekretáři strany — byli na počátku r. 1926: Josef Haken, Bohumil Jílek, Alois Neurath, Antonín Zápotocký. Dva z nich, Jílek a Neurath, byli později vyloučeni z KSČ. V průběhu roku 1926 místo Hakena a Neuratha se stali členy sekretariátu Viktor Stern a Václav Bolen.

POZNÁMKA OSLAVNÁ A SKORO POLEMICKÁ

Národní osvobození 4, č. 57, 27. 2. 1927, Literární příloha Hodina, r. 4, č. 9, s. 1, podepsáno: V. Vančura.

ať kladivo jsi... — citát z Tomanovy básně *Hlas noci* ze sbírky *Sluneční hodiny* (1913).

JAKOBSONOVU VYDÁNÍ SPORU DUŠE S TĚLEM

Kmen 1, č. 7, duben 1927, s. 164, podepsáno: Vl. Vančura.

K článku připojena karikatura Františka Muziky Roman Jakobson, diplomatický zpytatel českého verše.

ŠRÁMKOVY PRVNÍ PRÓZY

Knížka o Šrámkovi, Praha, F. Borový, 1927. K básníkovým paděsatinám uspořádalo Sdružení studujících soboteckých za spolupráce Josefa Knapa. Původní prózy, podepsáno: V. Vančura. S. 61—62.

z piaristické koleje v B. — v Benešově, kde Vančura studoval na gymnasiu.

NA ŘADOVĚ

Lidové noviny 37, č. 400, 10. 8. 1929, s. 1, podepsáno: Vl. Vančura.

Přetištěno též v časopise E, listu Etického hnutí česko-slovenského studentstva, Brno, roč. 2, č. 1, listopad 1929, s. 1—2, s poznámkou: Článek Vl. Vančury z Lidových novin 10. 8. 1929; se svolením autorovým.

O MODERNÍ GALÉRII

Musaion, aventinská revue pro výtvarné umění, 1, 1929—30, č. 7, září 1929, s. 151—152, podepsáno: V. Vančura.

Vančura tu odpovídá na anketu s těmito otázkami:

1. Co soudíte o případu Bohumila Kubišty a o dnešním systému Moderní galérie, jak se projevuje jednak nákupy, jednak instalací souboru francouzského moderního malířství?
2. Jak má být Moderní galérie orientována vůči umění domácímu a cizímu?
3. Jak spravována?
4. Myslíte, že by bylo záhadno ustaviti novou soukromou společnost, jež by nezávisle na Moderní galérii si vzala za úkol budovati v Praze vzornou galerii moderního umění?

Do ankety přispěli: Emil Filla, Jiří Mahen, Josef Šíma, Jan Zrzavý, Josef Čapek, Otokar Fischer, Josef Hora, Jiří Karásek ze Lvovic, Josef Kodíček, Vincenc Kramář, Rudolf Kremlička, František Muzika, St. K. Neumann, Vítězslav Nezval, Jaromír Pečírka, Vlastimil Rada, Jaroslav Seifert, Oskar Schürer, F. X. Šalda, Karel Teige, Jan Thon, Johannes Urzidil.

CHTĚL BYCH NAPSATI ROMÁN...

Literární noviny 4, č. 2, 23. 1. 1930, s. 1. Původní název:
Vl. Vančura o svém novém románu.

VZPOMÍNKY Z CEST

Vest pocket revue 1, č. 7, 15. 6. 1930, s. 11—12.

STYL NADE VŠECKO

Přítomnost 7, č. 31, 6. 8. 1930, s. 482—484.

Dopis redakci Přítomnosti je odpověď na Peroutkovu kritiku uveřejněnou v Přítomnosti 7, č. 25, 26, 27, s. 388—389, 409—411, 422—424, červen—červenec 1930, pod názvem Styl nade všecko.

Replika Peroutkova v č. 31, 6. 8. 1930, s. 484—485.

PROTI BURŽOAZNÍ CENZUŘE

Levá fronta 1, č. 15, 7. 3. 1931, s. 3. Podepsáno: V. Vančura.

V 13. čísle Levé fronty bylo zabaveno (na s. 1) prohlášení. Redakce uvedla anketu o cenzuře slovy:

Požádali jsme ty, kdož podepsali prohlášení v 13. č. l. f., jež bylo zkonfiskováno a imunizováno, aby několika slovy formulovali svoje stanovisko k tomuto do jisté míry „výjimečnému“ případu konfiskační praxe. Dostali jsme tyto odpovědi:

Kromě Vančury odpověděli: Zdeněk Nejedlý, S. K. Neumann a Dr. B. Bill.

RABELAIS

Panorama 9, č. 3, 28. 5. 1931, s. 50—51.

U textu: Zdeněk Guth, Z neotíštěných kresek ke Gargantuovi.

KATOLICKÝ V MLADÉ ČESKÉ LITERATUŘE

Původně pod společným názvem Anketa o katolickví v mladé české literatuře.

Index 3, č. 4, 15. 6. 1931, s. 38, podepsáno: Vl. Vančura.

Odpověď na anketu, uvedenou těmito otázkami: Redakce Indexu, chtějíc přispěti k ujasnění myšlenkových proudů v mladé české literatuře, požádala řadu autorů o zopovědění těchto otázek:

1. V posledních letech se v mladé literatuře české uplatnil značně vliv katolicismu. Které jsou příčiny tohoto zjevu?
2. Co dává katolicismus umělci a jeho umělecké tvorbě?
3. Mladí katoličtí spisovatelé se často sešli k spolupráci (v časopisech apod.) s radikální mladou uměleckou modernou. Byly příčinou toho stejné cíle nebo stejný odpůrcové nebo jiné důvody?

Otiskujeme dnes odpovědi všech dotazovaných autorů.
Redakce. Do ankety kromě Vančury přispěli: Jan Čep,
Bedřich Fučík, Aloys Skoumal, František Halas, Pavel
Fraenkl.

O POSTAVENÍ INTELIGENCE

Původně pod společným názvem Anketa Levé fronty.

Levá fronta 2, č. 1, 16. 9. 1931, s. 19—20.

V anketě odpověděli kromě Vančury: Inocenc Arnošt Bláha, Jaroslav Kratochvíl, Jiří Mahen, Otto Pohl, Stanislav K. Neumann, Jiří Kroha, Ludwig Renn.

O VÝUCE BÁSNÍKŮ

Naše cesta 3, č. 1, listopad 1931, s. 41. Podepsáno: Vl. Vančura — a datováno: Zbraslav 26. 10. 1931.

Anketu o výuce básníků v Naší cestě uvedl Václav Pekárek takto:

Představa o umění jako o výsostném poslání jedinců mizí. Umění je práce, je to biologický a psychický proces, není to jednotlivcův výkon, ale kolektivní činnost, která kotví v pozemském životě. A je to demonstrování určitého světového názoru a „silný názor nedá se odloučiti od silného díla“ (H. Meyer). Nutno chápati vztahy mezi uměním a společenskou činností, jedině tím objasníme si úkol a smysl umělecké tvorby a zbavíme se konvenčního fetišmu. Tzv. čisté umění neexistuje, je to jen idealisticky zastřená forma umění určité kvality, která mate a odvádí od skutečnosti.

Abychom si objasnili názor na umění, pořádáme tuto anketu, ke které jsme vyzvali a vyzýváme několik básníků, kritiků a umělců bez rozdílů názorových. Nutno chápati básnickou činnost jako činnost kolektivní, kde básník je za-

řaděn v určitý řetěz, navazuje a učí se od minulé kultury, a i když bojuje proti ní, musí ji znáti. V. P.

VĚNOVÁNÍ MARKETY LAZAROVÉ (JIŘÍMU MAHENOVÍ)

Původní titul: Věnování. Z knihy Marketa Lazarová, 1931.

MARTIN A MICHAEL

Panorama 9, č. 12, únor 1932, s. 199. Podepsáno: Vl. Vančura.

Místo původního názvu Martin a Michael dostala pak hra titul Alchymista.

V Panoramě vyšla stať s poznámkou: Vyjde jako třetí svazek díla Vladislava Vančury v Živých knihách B.

DVĚ POZNÁMKY

Literární noviny 6, č. 4, březen 1932, s. 1, podepsáno: Vl. Vančura.

jací jsme — narážka na knihu Jací jsme (1924, časopisecky 1922) od Ferdinanda Peroutky, s jehož ideologií byl Vančura v permanentním sporu.

řadu přednášek — viz vysvětlivku u Poznámky ke sporu o básnický jazyk.

CO ŘÍKÁM FILMU TŘETÍ ROTA

Čin 3, č. 33, 14. 4. 1932, s. 171. Název ankety: Co říkáme filmu Třetí rota? Do ankety kromě Vančury přispěli: Vlastimil Rada, František Kalivoda, J. J. Balcarék.

O J. ŠÍMOVI A O VLASTNOSTECH TVORBY

Literární noviny 6, č. 8, květen 1932, s. 1. Podepsán: Vl. Vančura.

O JOSEFU ŠÍMOVI

Katalog výstavy v Alšově síni Umělecké besedy v Praze, v květnu 1932, s. 2, bez názvu, podepsáno V. Vančura. Přetištěno: Život 20, č. 2, březen 1946, s. 35.

ČESKÝ SPISOVATEL A ČESKÝ FILM

Původně Otto Rádl: Český spisovatel a český film (Rozmluva s Vladislavem Vančurou).

Přítomnost 9, č. 22, 1. 6. 1932, s. 346—348.

POZNÁMKA O DÍLE KARLA NOVÉHO

Panorama 10, č. 4, červen 1932, s. 64. Podepsáno: Vladimír (!) Vančura.

Připojena poznámka: Cyklus Železný kruh vychází ve sbírce Živé knihy A. U článku fotografie Karla Nového a jeho syna Jana.

O FILMU PŘED MATURITOU

Filmový kurýr 6, č. 36, 2. 9. 1932. s. 2. Otištěno pod názvem Vladislav Vančura o filmu Před maturitou — a před Vančurův text předeslána tato redakční poznámka:

V nejbližších dnech bude uvedeno studentské drama Před maturitou, které režíroval Svatopluk Innemann za umělecké spolupráce Vladislava Vančury. Tento článek vysvětluje a objasňuje, jak film vznikl a jak spisovatel Vančura chápal spolupráci na filmu ve svých scénických poznámkách. Do jaké míry došlo k oboustrannému pochopení, ukáže film Před maturitou jako hotový celek.

Tak přirozený a klidný, jako je Vladislav Vančura, byl i jeho příchod k filmu. Zajímal se o film a měl o něm určitý názor. Jedna rozmluva, při které tento názor uplatňoval, měla za následek dopis společnosti AB a spolupráci na novém filmu, který byl právě připravován. Měla to být veselohra, jejíž ústřední postavou měl být Jindřich Plachta jako profesor zaujatý proti sportu a pronásledující žáky. Při debatách a poradách o tomto námětu, jichž se zúčastnili Vl. Vančura, J. Neuberg, Jindřich Plachta a Julius Schmitt, vznikalo postupně drama, jehož těžiště bylo přeneseno na studenty. K hotovému scenáriu napsal pak Vančura řadu scénických poznámek, z nichž některé otiskujeme.

POZNÁMKA O PRÓZE JOSEFA KOPTY

Panorama 10, č. 8, listopad 1932, s. 139—140. Připojen redakční podtitul: Román J. Kopty Jediné východisko a Červená hvězda budou zvlášť milé jako vánoční dáinky.

V pozůstatosti Vladislava Vančury se zachoval rukopisný náčrt začátku tohoto článku.

POZNÁMKA O MALÍŘSTVÍ

Souborná výstava obrazů F. Elhenického (25. ledna—7. února

1933, Topičův salón, Praha), katalog, s. 2, bez názvu, podepsáno: V. Vančura.

POZDRAV JIŘÍMU MAHENOVÍ

Mahenovi, sborník k padesátinám, Praha, Družstevní práce 1933, s. 46. Redigovali František Halas a Jiří Žantovský.

V pozůstatosti se zachoval rukopisný náčrt stati.

ODVAHA

Sborník F. X. Šaldovi, Praha 1933, s. 133.

V pozůstatosti se zachoval rukopis autorův, který navíc proti tištěnému znění má závěrečnou větu: „Činí to a roste odporem k nízkým poměrům.“

ANKETA MLADÝCH PROUDŮ

Mladé proudy 28, č. 1, 4. 4. 1933, s. 6. Uvedena redakcí takto:
Anketa Mladých proudů. Co má dnes dělat československá pracující mládež.

Redakce Mladých proudů požádala několik význačných lidí různých politických názorů a táborů, spisovatelů a význačných mužů našeho veřejného života, aby odpověděli na tuto otázku. Výsledek předkládá své čtenářské obci. Není, doufáme, nejmenšího sporu, že dnes je doba, kdy by měla trvat permanentní výměna názorů mezi mladými a staršími. Zkušenosť, kterou jsme při pořádání této ankety získali, ukázala, že naši politikové, spisovatelé a jiní význační lidé myslí na problém mládeže. Bude to jedna pro nás důležitá povinnost redakce, aby právě v tomto osudovém roce za pomoci veřejnosti, vůdčích osobností a dobré vůle všech dořešila generační problematiku a udělala jasný průřez problémem.

Bohužel ti, od kterých jsme především očekávali, že ukáží mládeži metodu a cestu, členové vlády, jsou tak zapřaženi do vládních prací, že se většinou musili omluvit. Pokusíme se je získati jindy.

Anketa dokazuje především, že se všeobecně v poslání mládeže věří. Při různosti názorů jednotnou myšlenkou vůdčích lidí je, že mládež je povolána rozetnout gordický uzel moderní skepse a vradit se do procesu světového vývoje. To však může být jen mládež připravená a schopná řešit hlubo-

kým studiem a vážnou prací konkrétní úkoly moderního lidstva. Ostatně, čtete.

V anketě odpověděli: dr. Jiří Beneš, Vladimír Görner, Klement Gottwald, Andrej Hlinka, Milan Hodža, Antonín Juppa, JUDr. Otakar Klapka, Fráňa Klátil, Václav Klofáč, Tonda Mádl, Helena Malířová, redakce komunistické Mladé gardy, dr. Karel Moudrý, Josef Pavelec, Martin Rázus, Jaroslav Šalda, Fráňa Zeminová.

Stručnou odpověď Vančurovu zařazujeme jen do poznámkového aparátu:

Dr. Vladislav Vančura, spisovatel, sdělil nám ústně svůj názor na úkoly čs. pracující mládeže:

Československá pracující mládež by měla prosazovat a dělat co nejvíce a všude socialismus.

FILM NA SVOBODĚ

Původně Jaroslav Jan Paulík: Vančura a comp. neboli Film na svobodě (Z rozhovoru s Vančurou, Plachtou a Blažkem).

Rozpravy Aventina, 1933—1934, č. 1, s. 1—2, 27. září 1933, (v tiráži omylem uvedeno vročení 1932), otištěno pod názvem: Vančura & Comp. neboli Film na svobodě a doprovázeno Hoffmeistrovou karikaturou Vančura-zbojník amatér.

CO S FILMEM?

Rozhlasový rozhovor vysílaný 26. ledna 1934. Otištěn ve sborníku Svět v přerodu, Praha 1935 (Přednášky čs. rozhlasu, svazek 10, redigoval prof. dr. Otakar Matoušek), s. 53—65. Připojena karikatura tří diskutujících od Ladislava Lebedy.

NAKLADATELOVA ROZMLUVA S AUKTOREM

Sborník U vrbiček, Družstevní práce, Praha 1934, s. 52—54. Sborník redigoval Vincy Schwarz. Ve světě „No, což kdybychom...“ doplňujeme ukazovací zájmeno „to“ (podle smyslu).

O ČESKOU LITERATURU

Listy pro umění a kritiku 2, 1934, s. 185, č. 7—9. Redakce uvedla anketu touto statí:

Časopisy rozvířily diskusi o tom, je-li česká literatura životu blízká nebo je-li mu vzdálena. Otázky a výtky, jež byly proneseny, jsme předložili několika lidem, kteří mohou o nich říci něco podstatného. V tomto čísle otiskujeme první projevy, které jsme dostali. Otázky:

Vyskytly se výtky, že vztahy mezi českou literaturou a českou skutečností nejsou dost hluboké a dost intenzívni. Domníváte se, že je to pravda? A je-li to pravda, je vina na straně literatury nebo na straně jiné? V některých časopisech a revuích bylo zdůrazňováno, že česká literatura nereaguje na to, co se děje v české společnosti a vůbec s českým člověkem, v jeho nitru i v jeho společenských, morálních, národních a jiných vztazích. V novinách se dokonce vyskytly hlasy, že se literatura odrodila potřebám lidu, národa, proletariátu. Byla odsuzována, že je výlučně artistní a že je jí lhostejné, co se děje mimo ni. Jako reakci na tuto situaci požadují někteří, aby se literatura opět přiblížila k lidu, jiní aby vyjadřovala třídní rozpory a touhy dělnické třídy, jiní zase, aby se odpoutala od nezdravého městského ovzduší a přichýlila se k půdě. V jednom večerníku se dokonce vyskytlo tvrzení, že máme jako Němci asfaltovou literaturu, do které národu nic není. Bylo také vysloveno politování, že nemáme svého Feuchtwangera, který by zobrazil současné sociální a politické dějiny. Mezi politiky a lidmi veřejně činnými je jistě hodně lidí vzdělaných, avšak literáti a umělci tvrdí, že je mezi nimi nepoměrně málo lidí, kteří by měli nějaký intimnější a hlubší vztah ke kultuře, pokud nejde jen o události vysloveně reprezentační nebo čistě společenské (vernisaže, premiéry, ankety a pod.), kde zájem patří k dobrému téma. Ríká se, že dříve byli politikové a lidé veřejně činní kulturnější, a ukazuje se na francouzský příklad, kde řada politiků projevila ke kultuře nejen pasivní poměr a kde normální kulturní úroveň u lidí veřejně činných je nepoměrně vyšší než u nás. Ukazuje se také na to, jak hluše vyzněly v tomto směru nedávné oslavy Národního divadla. Jsou tyto výtky pravdivé, a proč? Proč u nás většina literátů v mimoliterárním veřejném životě hraje tak malou úlohu, že kromě podpisů na manifestech není o nich slyšet?

Redakce

Do ankety kromě Vančury přispěli: *F. X. Šalda, Josef Florian, Josef Čapek, Stanislav K. Neumann, Jaroslav Durych, Karel Čapek, Arne Novák, Jiří Mahen, Josef Hora, Karel Sezima, Josef Knap, Bedřich Václavek, Božena Benešová, J. R. Poničan.*

JAZYKOVÁ KULTURA

Listy 2, 1934, č. 19, s. 433.

Anketní otázky:

1. Jaké jsou aktuální problémy jazykové kultury v Československu?
2. V jaké míře může přispět dnešní jazykozpyt ke konkrétnímu řešení jazykové kultury?
3. Jaké je místo jazykového bádání v celkovém souboru kulturních a sociálních otázek dneška?

Do ankety přispěli kromě Vančury: Jaroslav Durych, Jan Čep, Bohuslav Havránek, Vilém Mathesius.

ROMÁN A ČTENÁŘI

Rozhlasový rozhovor s Bedřichem Fučíkem. Přetištěn v Literárních novinách 15, č. 26, 25. 6. 1966, s. 4—5 pod názvem: Umění není vyhrazeno spisovatelům.

Rozhovor uveden touto redakční poznámkou Literárních novin: „Kdo by řekl, že je to už pětasedmdesát let, co se narodil jeden z mála velkých českých prozaiků Vladislav Vančura. Když nedávno vyšla jeho Marketa Lazarová, nadchla Ludvíka Vaculíka, a my jsme otiskli jeho obdivný fejeton. Když vyšel Konec starých časů, pořídil Bedřich Fučík s Vladislavem Vančurou rozhovor, a my ho otiskujeme.“

DIVADELNÍ PROMENÁDY

Lidové noviny 43, č. 185, 11. 4. 1935, s. 9.

Návrh J. Bartoše — Jan Bartoš (1893—1946), vedoucí divadelního oddělení Národního muzea, dramatik a divadelní publicista, uvedl mezi vhodnými kandidáty na místo šéfa činohry Národního divadla i Vančuru.

ROZHODOVÁNÍ

Haló noviny 3, č. 131, 12. 5. 1935, s. 3. Podepsáno: V. Vančura.

Do ankety Haló novin *S kým jdou mistři kultury* přispěli kromě Vančury: Stanislav Kostka Neumann, Ivan Olbracht, Marie Pujmanová, Vítězslav Nezval, Karel Teige, Karel Konrád, F. C. Weiskopf.

Redakce uvedla odpovědi v čísle 131 slovy:

Po odpovědi básníka St. K. Neumanna, kterou jsme zde uveřejnili minulou neděli, odpovídají nyní na naši otázku Jak budu volit? další čelní představitelé české literatury: Vítězslav Nezval, Ivan Olbracht, Marie Pujmanová a Vladislav Vančura. Adolf Hoffmeister odpovídá svými kresbami.

Jejich odpovědi vyjdou ve zvláštním vydání časopisu Doba.

ORGANIZOVANOU SOLIDARITOU

Haló noviny 3, č. 145, 26. 5. 1935, s. 3.

Do ankety Haló novin *Jak proti fašismu?* odpověděli kromě Vančury: Zdeněk Nejedlý, Karel Konrád, Marie Pujmanová; redakce ji uvedla poznámkou:

Požádali jsme vynikající české spisovatele, publicisty a karikaturisty z těch, kteří nám již odpověděli na naši otázku Jak volit?, aby našim čtenářům řekli svůj názor na to, jak jít proti fašismu.

Dnes zde otiskujeme první z jejich odpovědí.

POZNÁMKY O FAŠISMU

Roentgen 2, č. 4, 26. 11. 1935, s. 1. Přetištěno ve Věstníku čs. lékařů 61, č. 11, 3. 6. 1948, s 325. Podepsáno: MUDr. Vl. Vančura.

SPOUTANÉMU DIVADLU

Lokální patriot 1, č. 1, 28. 11. 1935, s. 18. Datováno 17. 11. 1935; odpověď na dopis V + W z 29. 10. 1935.

Dopis zní takto:

V Praze, 29. X. 1935

Vážený příteli!

Než otevřeme znovu Osvobozené divadlo na jevišti, které by vyhovovalo našim požadavkům, rozhodli jsme se zatím založit malou scénu v bývalém ROKOKU, kterou jsme nazvali Spoutané divadlo. Rozhodli jsme se k tomuto kroku, poněvadž se nám zdá, že v dnešním boji

o pokrokovou kulturní frontu nemáme právo třeba jen rok divadelně zahálet. Spoutané divadlo má zatím v menším měřítku nahraditi bývalé Osvobozené. Jeho repertoár bude zase aktuální satira namířená proti kulturnímu fašismu v boji za demokracii.

Spolupracovníci a soubor budou většinou naši kamáři z Osvobozeného divadla.

Byli bychom Vám vděčni, kdybyste nám třeba jen stručně napsal, co soudíte o tomto našem podniku, co mu přejete nebo radíte, a kdybyste nám dovolil otisknouti svoji odpověď v programu.

S přátelským pozdravem Vaši

V & W

Kromě Vančury odpověděli: Otokar Fischer, Ivan Olbracht, Edmond Konrád, Jiří Mahen, Josef Bartoš, František Langer, Karel Čapek, Stanislav K. Neumann, Karel Poláček, Josef Kopta, Laco Novomeský, Vítězslav Nezval, Karel Nový, Jan Bartoš, Karel Konrád, Svaz přátel SSSR, Komise mládeže.

HAŠKOVO UMĚNÍ

D 36, sv. 3, prosinec 1935, s. 15. Odpověď v anketě Co je pro vás Jaroslav Hašek? Odpověděli: Karel Čapek, Adolf Hoffmeister, Alois Hába, František Halas, Jindřich Honzl, Jaroslav Kratochvíl, Marie Majerová, Helena Malířová, Zdeněk Nejedlý, Stanislav K. Neumann, Vítězslav Nezval, Ivan Olbracht, V & W, Karel Teige.

STUDENTI, LITERATURA A FILM

Volnost, list národně socialistického studentstva 4, 1935—36, č. 7—8, 16. 2. 1936, s. 3 pod názvem: Vl. Vančura odpovídá studentovi; přetištěno: Plamen 9, č. 3, březen 1967, s. 106—107. Odpověděli: Karel Čapek, Jan Čarek, František Halas, Josef Hora, Josef Knap, Josef Kopta, Karel Nový, Jaroslav Seifert, Fráňa Šrámek.

JINDŘICH HONZL A NÁRODNÍ DIVADLO

Národní osvobození 13, 1936, č. 52, 1. 3., s. 5—6, 1. 3. 1936, pod názvem: O spolupráci Národního divadla s Honzem —

s úvodní redakční poznámkou: Byli jsme požádáni o uveřejnění tohoto projevu. Přetištěno v publikaci Dramatického klubu Národní divadlo a Honzlův případ, 1936, leták č. 1 (zde Vančura na s. 14—15).

V pozůstalosti se zachovalo torzo strojopisu s autorovými rukopisnými úpravami perem.

POZDRAVY VII. SJEZDU KSČ

Protokol VII. sjezdu Komunistické strany Československa 11.—14. dubna 1936 v Praze, s. 49. Nákladem Františka Nedvěda, v komisi nakladatelství K. Borecký, Praha 1936.

ROZHOVOR O ROMÁNU TŘI ŘEKY

Panorama 14, č. 4, duben 1936, s. 57. Původní název Rozhovor, vloženo do článku: Karel Nový, Nový román Vladislava Vančury Tři řeky v Družstevní práci. Článek datován 19. 3. 1936.

ZA BEDŘICHEM FEUERSTEINEM

Původní strojopis v autorově pozůstalosti, 1 str., úpravy tužkou, bez podpisu a názvu.

Pravděpodobně připravená pohřební řeč nad rakví Feuersteinovou, která však nebyla přednesena, nad rakví mluvil Adolf Hoffmeister. Pohřeb Feuersteinův se konal 16. května 1936.

DIVADLO PRO VŠECHNY

Leták Klubu českých a německých divadelních pracovníků, redigoval F. Salzer, květen 1936, (s. 2), nestránkováno.

O TENDENCI

Studentský časopis 16, 1936—37, č. 3, s. 65, podepsáno: Vl. Vančura.

POZNÁMKA O ALOISU BEEROVI

Otištěno v oddíle Hlasy o Aloisu Beerovi, bez názvu, v knize Alois Beer, Lituji, že nejsem básník, Odeon, Praha 1970, s. 11.

Vyňato z dopisů Vladislava Vančury spisovateli Karlu Michlovi, učiteli v Dobrušce, který připravil Beerovo dílo

k vydání a v roce 1936 otiskl část v bibliofilii Nevděk. Dopis datovaný 17. prosince 1936 začíná slovy:

Milý a vážený pane učiteli, děkuji Vám srdečně za nádhernou knihu či lépe za kresby, které jsou přiloženy...

Druhý odstavec z Vančurova dopisu K. Michlovi z 16. 12. 1940.

JAK VZNIKL BÁSNICKÝ KALENDÁŘ

Básníkův rok, sborníček satiry a ironie na rok 1936, sestavil Vincy Schwarz, Praha, Družstevní práce 1936. Vančurův příspěvek na s. 17—18.

V pozůstatosti se zachoval rukopis, dvojlist, psáno perem na s. 1—2, který má některé odchylky od tištěné podoby. Místo Schvincy Warz se objevuje v rukopisné podobě zpočátku jméno Fr. Vykousal.

KNIHA V PLAMENECH

Předmluva ke stejnojmenné knize F. W. Nielsena, Praha 1936.

HUMOR BLÝSKAJÍCÍ MILOSTÍ

Text vznikl pravděpodobně ve 30. letech. Přetištěn v reklamní brožuře nakladatelství Sfinx k prvnímu pookupačnímu vydání Johnových Večerů na slamníku, str. 14—15.

O REŽII NAŠICH FURIANTŮ

Ranní noviny 1937, č. 261, 9. 11. 1937, s. 4.

Redakce Ranních novin uvedla rozhovor poznámkou:

Režiséři Václav Kubásek a dr. Vladimír Vančura, kteří natácejí v atelierech FOJA Naše furianty, jsou také autory scenářia. Zodpověděli nám několik otázek, týkajících se tohoto v nejširších kruzích filmového obecenstva tak známého námětu:

Místo Vladislav Vančura omylem vytisknuto *Vladimír*, místo Otokar Fischer *Otakar*.

ŽIVÉ KNIHY

Panorama 15, č. 10, prosinec 1937, s. 292.

Herbenovy paměti — méněna Kniha vzpomínek, 1935, poctěná státní cenou.

K POZNÁMKÁM S. K. N. O MÁNESU

Tvorba 13, č. 2, 14. 1. 1938, s. 23—24.

Polemika s Neumannovou statí Dnešní Mánes, otištěnou v Tvorbě 12, 1937, č. 48—51, s. 765, 780, 795—796, 812—813, listopad—prosinec 1937. V odstavci „Pozdržme se...“ doplňujeme podle smyslu slovo „další“ před slova „opět kdesi mimo“.

OTOKAR FISCHER

Literární noviny 10, č. 12, 25. 3. 1938, s. 1.

Básník otroků — Fischerovo drama Otroci vyšlo v roce 1925, těží z událostí Spartakovy vzpoury proti Římu.

V textu důsledně psáno Otakar Fischer.

POZNÁMKA O JIŘÍM MAHENOVĚ

Panorama 16, č. 3, 2. 3. 1938, s. 75—76.

Mezi dvěma bouřkami — Mahenova hra vyšla tiskem v Družstevní práci 1938, ale premiéry se dočkala až v roce 1946 v Realistickém divadle v režii Jana Škody.

RODNÝ KRAJ

České slovo 30, 1938, č. 96, 24. 4., s. 9 pod názvem Vracíte se do rodného kraje? Anketu sestavil František Neužil.

POZNÁMKA O ČLENSKÝCH DOPISECH

Panorama 16, č. 9, listopad 1938, s. 233—234. Podepsáno: W.

POZNÁMKA K ROMÁNOVÉ KRONICE

J. MAŘÁNKA BARBAR VOK

Panorama 16, č. 10, prosinec 1938, s. 244—245.

Dopravázeno redakční poznámkou: K prosincovému svazku sbírky Živé knihy A. Cena 15.— Kč, v. 23.— Kč.

HAVRAN

Národní práce 1, č. 1, 1. 1. 1939, s. 26.

PLÁŠŤ UMĚLCŮ

Tamtéž, s. 27.

DRAMATIZACE ROMÁNU

D 39, č. 3, 23. 2. 1939, s. 93.

Redakce uvedla anketu slovy:

„D 39 uspořádalo mezi spisovateli-romanopisci a zástupci literární vědy anketu o dramatizaci románu. [.....]

Anketa byla zaslána těmto spisovatelům: Josef Čapek, Karel Čapek, J. Čep, E. Hostovský, Č. Jeřábek, J. John (B. Mar-kalous), V. Kaplický, J. Knap, J. Kratochvíl, F. Křelina, J. Kopta, M. Majerová, J. Maria, J. Mařánek, R. Medek, J. Mukařovský, A. Novák, K. Nový, I. Olbracht, K. Poláček, M. Pujmanová, J. V. Sedláček, F. X. Svoboda, A. M. Tilschová, E. Vachek, V. Vančura. Uveřejňujeme odpovědi 15 spisova-telů, které došly. Josef Čapek, Arne Novák a J. Mukařovský se omluvili a slíbili, že zašlou odpovědi později. V odpovědích nejsou uvedeny otázky. Čísla znamenají vždy příslušnou otázku.“

MISTRŮV PŘÍBYTEK

Panorama 17, č. 7, 14. 9. 1939, s. 112. Podepsáno: W.

ČESKÉ DĚJINY VE SVĚTOVÉ POEZII

Úvodní slovo ke knize Ohlasy z Čech. České dějiny ve světové poezii, uspořádal Vincy Schwarz, Praha 1940, Toužimský a Moravec, edice Kořeny, sv. 5.

ČTYŘI VĚTY O ČESKÉM DRAMATU

Divadelní letáky. Listy Dramatického svazu, 1940, č. 1, s. 15. Původní titul: Čtyři odpovědi.

NEJMENŠÍ BREHM LITERÁRNÍ ČILI PŘÍRODOPIS KNIŽNÍHO PTACTVA

Panorama 9, č. 1, 13. 1. 1941, s. 5—6. Otištěno též: Vědomí souvislosti, s. 95—96.

ROBINSONSKÁ KNIHOVNA

Panorama 19, č. 3, 7. 3. 1941, s. 44.

Pod titulem redakční poznámky: F. Rabelais, Život Gargantuův a Pantagruelův, přel. Jihočeská Theléma, 85.—K, váz. 115.—K. Vyšlo v rubrice: Vzpomínky na hezkou knihu.

VÁŠÚV - TRÁVNÍČKÚV SLOVNÍK

Lidové noviny 49, č. 150, 23. 3. 1941, s. 10.

J. Š. KUBÍN

Panorama 19, č. 10, 1. 12. 1941, s. 157—158.

Připojena fotografie Josefa Štefana Kubína.

Vánoční anketa v Lidových novinách — pravidelná každoroční anketa, která zjišťovala nejzajímavější knihu roku.

a) Lektorské posudky filmové

Strojopisy, jen z malé části rukopisy v autorově pozůstalosti. Pokud neuvedeno jinak, nejsou podepsány. Na přiložené obálce velkého formátu poznamenal si Vančura sled posudků. Dodržujeme pořadí tohoto Vančurova rukopisného soupisu. Některé podklady filmů jsou posuzovány vícekrát, jako filmová povídka a jako scénář.

Obálka s Vančurovou adresou nese razítko odesílatele: Filmové studio při Filmovém ústředí pro Čechy a Moravu, Praha II, Vodičkova 34.

STRAŠIDELNÁ TETIČKA

Rukopis, 6 stran perem a tužkou, zčásti na druhé straně rukopisu Obrazů z dějin.

Film realizován pod názvem Tetička, 1941. Režisér Martin Frič, podle divadelní hry Jaroslava Tumlíře Strašidelná tetička napsali scénář Jan Kaplan a Martin Frič.

Na závěr posudku připojen tento dopis:

Vážený pane inženýre,

na dané otázky o filmové povídce Strašidelná tetička odpovídám celkovým posudkem, dále několika námitkami a vposled návrhem, který ovšem naprosto není propracován. Věc mi vytanula při četbě. Snažil jsem se jen o motivaci groteskního děje a neměnil jsem podstatu skladby. Shledávám, že ta filmová lektورina bude zábavná práce či jen prácička a byl bych rád, aby k něčemu vedla.

S pozdravem

Váš V. Vančura

GABRIELA

5 stran.

SCENÁRIO GABRIELY

1 strana. Film režiséra M. J. Krňanského, 1941. Námět Vladimír Neff, scénář Vladimír Neff a M. J. Krňanský.

M. D. RETTIGOVÁ

2 strany. Film se nerealizoval.

DŮM NA PŘEDMĚSTÍ

1 strana. Stejnojmenný film režiséra Miroslava Cikána, 1933, nemá nic společného s filmovou povídkou, kterou Vančura posuzoval.

ROZTOMILÉ PŘÍBUZENSTVO I-II

2 + 2 strany. Film se nerealizoval.

PANTÁTA BEZOUŠEK I-II

1 + 1 strana. Film režiséra Jiřího Slavíčka, 1941. Podle románu Karla V. Raise napsali scénář Karel Steklý a Karel Hašler.

NAŠLA JSEM SI MUŽE

2 strany. Film se nerealizoval.

ZAPLAŤTE, SLEČNO!

2 strany. Film se nerealizoval.

HOTEL MODRÁ HVĚZDA

1 strana. Film režiséra Martina Friče, 1941. Podle povídky Marie Svobodové napsal scénář Václav Wasserman.

DLOUHÝ, ŠIROKÝ A BYSTROZRAKÝ

2 strany. Nedokončený film režiséra Miroslava Cikána, 1941 až 1942. Podle pohádky Karla Jaromíra Erbena napsali scénář Miroslav Cikán, Jarka Mottl, Julius Kalaš.

HOLKA MODROOKÁ

1 strana. Film se nerealizoval.

KOMEDIANT KRUMLA

1 strana. Film se nerealizoval.

Z ČESKÝCH MLÝNU

1 strana. Film režiséra Miroslava Cikána, scénář podle hry Karla Fořta Veselé příběhy pana otce Kaliby napsal Václav Wasserman (dokončen 1941).

DO POSLEDNÍHO DECHU I–III

1 + 2 + 2 strany. Film se nerealizoval.

PODIVNÉ PŘÁTELSTVÍ HERCE JESENIA

1 strana. Film se nerealizoval.

TĚŽKÝ ŽIVOT DOBRODRUHA

2 strany. Film režiséra Martina Friče, 1941, scénář na námět Vladimíra Tůmy napsali Karel Steklý a Josef Grus.

HUBIČKA

2 strany. Film se nerealizoval.

VE VŠÍ POČESTNOSTI

1 strana. Film se nerealizoval.

ZELENÉ ŠERO

1 strana. Film se nerealizoval.

POHORSKÁ VESNICE

1 strana. Film se nerealizoval.

PRELUDIUM I–II

1 strana podepsaná perem: V. Vančura, úpravy perem v textu + 3 strany. Film režiséra Františka Čápa, 1941, na námět Josefa Rovenského napsali scénář Rudolf Madran a A. J. Urban.

JAN CIMBURA

1 strana. Film režiséra Františka Čápa, (1941), podle románu Jindřicha Šimona Baara napsali scénář František Čáp a Rudolf Madran.

BIDÝLKO

1 strana. Film se nerealizoval.

NEUVĚŘITELNÝ PŘÍPAD

2 strany. Film se nerealizoval.

OTEC TYČINKA

1 strana. Film se nerealizoval.

ŽOFKA

2 strany. Film se nerealizoval.

NÁŠ PAN UČITEL

1 strana. Film se nerealizoval.

MALOSTRANSKÉ POVÍDKY

1 strana. Film se nerealizoval. [Snad jde o pozdější Týden v tichém domě, film režiséra Jiřího Krejčíka (1947), námět (podle Nerudových povídek) J. A. Novotný a Karel Vetter, scénář J. A. Novotný a Jiří Krejčík.]

SATANELA

2 strany. Film se nerealizoval.

PETRO V NESNÁZÍCH

1 strana. Film se nerealizoval.

ŠTĚSTÍ ZA 10 000

1 strana + 1 strana náčrtu (obé normál. strojopis). Film se nerealizoval.

MĚSTEČKO NA DLANI I-II

1 + 2 strany (úpravy perem, podpis V. Vančura). Film režiséra Václava Binovce, 1941–42; podle románu Jana Drdy napsali scénář Josef Mach, Karel Steklý, Karel Hašler.

PLUKOVNÍK GOLIÁŠ

1 strana. Film se nerealizoval.

NEBE A DUDY

2 strany. Film režiséra Vladimíra Slavínského (z roku 1941); scénář podle románu Vladimíra Peroutky napsal Vladimír Slavínský.

PRODANÁ NEVĚSTA

2 strany, s rukopisnými úpravami perem. Film se nerealizoval; už v roce 1933 vznikl na námět Smetanovy opery film, na jehož režii se podíleli Jaroslav Kvapil, Svatopluk Innenmann a Emil Pollert.

TŘI PANNY A ZLODĚJ

2 strany. Film se nerealizoval.

POUPĚ Z PIVOVARSKÉ ZAHRÁDKY

1 strana. Film se nerealizoval.

DOMEK V POLEDNÍ ULIČI

1 strana. Film se nerealizoval.

PETR BRANDL

2 strany (ve dvou různých opisech). Film se nerealizoval.

MILIÓN ZA ŠKOLOU

2 strany. Film se nerealizoval.

DIVÁ BÁRA

1 strana. K natočení filmu došlo až po osvobození (v režii Vladimíra Čecha), 1949. Scenáristé: Vladimír Čech, D. C. Faltis, Miroslava Přikrylová.

MALOSTRANSKÁ HUMORESKA

2 strany. Film se nerealizoval.

MAGDALENA

1 strana. Film se nerealizoval.

PŘEDNOSTA STANICE

3 strany rukopisu na druhé straně strojopisu Obrazů z dějin. Film režiséra Jana Svitáka podle námětu a scénáře Václava Wassermana (dokončen 1941).

NOČNÍ MOTÝL

2 strany. Film režiséra Františka Čápa. (1941). Scénář napsali František Čáp a Václav Krška podle novely Karla Nováka.

NEZBEDNÝ BAKALÁŘ

2 strany. Film se uskutečnil až po osvobození, 1946, v režii Otakara Vávry. Scenáristé (podle novely Zikmunda Wintera): Zdeněk Štěpánek, Otakar Vávra.

REVIZOR KOŽULÍN

2 strany. Film se nerealizoval.

PROVDÁM SVOU ŽENU

3 strany. Film režiséra Miroslava Cikána s Vlastou Burianem v hlavní roli. Podle hry Julia Lébla zpracoval námět Jindřich Hořejší, scenáristy byli Jarka Mottl a Julius Lébl. Dokončen 1941.

MODRÝ ZÁVOJ

2 strany. Film režiséra J. A. Holmana (1941). Na námět Josefa Macha napsali scénář Václav Řezáč a J. A. Holman.

TURBÍNA I-II

1 + 1 strana. Film režiséra Otakara Vávry (1941). Scénář (podle románu Karla Metoděje Čapka-Choda) napsal Otakar Vávra.

ZAČAROVANÝ KRUH

1 strana. Film se nerealizoval.

PRAŽSKÁ ČARODĚJKA

3 strany. Film se nerealizoval.

b) Lektorské posudky literární

Posudky psané rukou na papírech různého formátu, většinou podepisované buď plným jménem nebo iniciálami, jsou uloženy v archívu Družstevní práce (dnes v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze).

A. J. URBAN, HONBA ZA UDÁLOSTMI

Rukopis, perem 4 str. a připojený proužek, podepsáno: V. Vančura.

Urbanův román vyšel v roce 1939 v nakladatelství Družstevní práce.

VÁCLAV POP, STRÁŽE NA HRANICI

Rukopis perem na str. 1, podepsáno: V. V.

Próza Václava Popa nevyšla.

FRANTIŠEK MICHÁLEK, LIDÉ A LOUTKY

Rukopis, perem na s. 1, podepsáno: V. V.

Próza Františka Michálka knižně nevyšla.

R. SKUPIL, DVA HLASY

Rukopis, perem na s. 1, podepsáno: V. V.

Práce Skupilova tiskem nevyšla.

S. R. IZGOVSKIJ, UTRPENÍ ALEXEJE

ALEXANDROVIČE

Rukopis, perem na s. 1, podepsáno: V. V.

Připojen průklep dopisu Družstevní práce, v němž se paní B. Fridrichové v Brně-Králově Poli sděluje:

„Naše redakční rada nepřijala do našeho nákladu překlad výše uvedené knihy a proto si Vám dovolujeme originál rukopisu překladu vrátiti.“

VÁCLAV FRYČEK, HOUSLE V JÍNÍ

Rukopis ve formě dopisu Vydavatelstvu DP v Praze, datovaný „Zbraslav 2. března 1938“, perem na s. 1—2, podepsán: V. Vančura.

Fryčkova próza knižně nevyšla.

VLADIMÍR DRNÁK, PAN KOMISAR

Rukopis, perem na s. 1, podepsáno: V. V.

Kniha Vladimíra Drnáka (Jana Václava Rosůlka) vyšla v roce 1938 v nakladatelství ELK pod názvem Manžel slavné ženy.

EMIL SVOBODA, NA ZEMI

Rukopis, perem na s. 1, podpis V. V.

Připsaná douška PS. Prosím, aby věc byla ještě předložena p. dr. Nebesářovi.

Na rukopise tužkou neznámou rukou připsáno datum: 1937.
Próza Emila Švobody nebyla knižně vydána.

KOZMA, POD ORIONEM

Rukopis, perem na s. 1, bez podpisu.
Kniha Kozmova nevyšla.

VOJTĚCH RADOŠ, MILENCI

Rukopis, perem na s. 1—2, nepodepsáno.
Próza Vojtěcha Radoše nebyla vydána.